

Crna Gora
Državna revizorska institucija

DRI broj: 40113/17-022-55/14
Podgorica, 19.06.2017. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
UPRAVLJANJE I RASPOLAGANJE IMOVINOM KOJU
KORISTI MINISTARSTVO ODBRANE

Konačni izvještaj

Podgorica, jun 2017. godine

S A D R Ž A J

I	MIŠLJENJE I PREPORUKE	
II	OPŠTI DIO	
1.	PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE	11
2.	OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE	11
3.	CILJ REVIZIJE	14
4.	VRSTA, PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE	15
5.	KRITERIJUMI REVIZIJE	15
6.	VRIJEME TRAJANJA REVIZIJE	16
III	UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	
7.	NEPOKRETNNA IMOVINA	16
7.1.	Zakup poslovnih prostora	18
7.2.	Poslovni prostori ustupljeni NVO	18
7.3.	Poslovni prostori koje koriste državni organi	19
7.4.	Poslovni prostori koje koristi Ministarstvo	19
7.5.	Poslovni prostori ustupljeni Upravi za imovinu	19
7.6.	Stanovi	19
8.	POKRETNNA IMOVINA	22
9.	POPIS IMOVINE	24
9.1.	Popis nepokretne imovine	25
9.2.	Popis pokretne imovine u Ministarstvu	26
9.3.	Popis pokretne imovine u jedinicama Vojske	27
10.	EVIDENCIJA IMOVINE	
10.1.	Jedinstvena evidencija državne imovine	28
10.2.	Evidencija nepokretnih stvari	30
10.3.	Evidencija pokretnih stvari	31
10.4.	Evidencija investicija	32
11.	NABAVKA IMOVINE	33
12.	PRODAJA IMOVINE	35
12.1.	Postupci sprovedeni u toku 2016. godine	35
12.2.	Prihodi od prodaje imovine ostvareni u 2016. godini	37
13.	SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA	38
14.	AKTIVNOSTI MINISTARSTVA ODBRANE	39

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekta revizije (br. 165/17 od 02.06.2017. g.), a u skladu sa čl. 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i čl. 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu dr Branislav Radulović (član Senata – Rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N. Kovačević (član Senata–član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 19.06.2017. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji

Upravljanje i raspolaganje imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane

Odgovornost subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za usklađenost upravljanja i raspolaganja imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su radnje subjekta revizije vezane za upravljanje i raspolaganje imovinom u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li je upravljanje i raspolaganje imovinom subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Na osnovu sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na **usklađenost upravljanja i raspolaganja imovinom** koju koristi Ministarstvo odbrane, u odnosu na zakone, druge propise i akte koji su identifikovani kao kriterijumi revizije jer aktivnosti subjekta revizije, vezane za imovinu koju koristi, **nijesu u potpunosti usklađene sa propisima**.

Evidencija o imovini koju obezbjeđuje Ministarstvo odbrane ne obezbjeđuje podatke o vrijednosti imovine koju ovaj subjekt koristi.

Uspostavljeni **sistem unutrašnjih kontrola** u Ministarstvu odbrane ne obuhvata sve segmente upravljanja imovinom koju koristi ovaj subjekt revizije.

Predmetnom revizijom je utvrđeno da sistemski treba dodatno unaprijediti normativno uređenje upravljanja, raspolaganja i korišćenja državne imovine, te donijeti podzakonska i druga akta utvrđena zakonom.

Predmetno mišljenje izraženo je u skladu sa sljedećim:

1. **NORMATIVNI OKVIR**

- Vlada nije donijela posebne propise kojima se određuju uslovi i način korišćenja nepokretnih i pokretnih stvari za posebne namjene, što nije u skladu sa čl. 28 Zakona o državnoj imovini. Rok za donošenje propisa bio je 28.03.2010. godine.
- Zakon o budžetu, na osnovu koga je donesen Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika, prestao je da važi stupanjem na snagu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (04.04.2014. g). Propisi za sprovođenje ovog Zakona trebalo je donijeti u roku od devet mjeseci, od dana stupanja zakona na snagu (do 04.12.2014.)
- Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika nijesu propisane stope amortizacije za pokretna sredstva posebne namjene (naoružanje i opremu koju koristi Vojska), osim za vojnu opremu za transport.
- Ne postoji podzakonski akt, na nivou države ili unutar organa, kojim bi se uredilo planiranje, sprovođenje i izvještavanje o nabavkama u oblasti odbrane i bezbjednosti, koji predstavljaju izuzeće u primjeni Zakona o javnim nabavkama (povjerljive nabavke).

Preporuke

- 1.1. Potrebno je da **Vlada** donese posebne propise kojima se određuju uslovi i način korišćenja nepokretnih i pokretnih stvari za posebne namjene u skladu sa čl. 28 Zakona o državnoj imovini.
- 1.2. Potrebno je da **Ministarstvo odbrane**:
  - sačini listu nepokretnih i pokretnih stvari za posebne namjene, koje koristi za obavljanje svoje djelatnosti (u Ministarstvu i Vojsci), a koja će se koristiti u skladu sa posebnim propisom donesenim od strane Vlade.¹

---

¹ Ministarstvo odbrane u **izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI** navelo je da je Vlada 25.02.2016. godine usvojila Dugoročni plan razvoja odbrane kojim je obuhvaćen Spisak perspektivnih vojnih nepokretnosti, kao i Spisak naoružanja i vojne opreme, koje se smatraju imovinom za posebnu namjenu.

1.3. Potrebno je da **Ministarstvo finansija:**

- u skladu sa čl. 64 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti donese novi Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika kojim će, između ostalog propisati stope amortizacije za pokretna sredstva posebne namjene (naoružanje i opremu koju koristi Vojska).
- definiše pravni osnov za donošenje podzakonskog akta, na nivou države ili unutar organa, kojim bi se uredili planiranje, sprovođenje i izvještavanje o nabavkama u oblasti odbrane i bezbjednosti na koje se ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama (povjerljive nabavke).

2. EVIDENCIJA IMOVINE

▪ **Ministarstvo odbrane:**

- nije izvršilo popis nepokretne imovine i popis pokretne imovine za 2016. godinu, u potpunosti na način koji je propisan Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, što nije u skladu sa čl. 44 Zakona o državnoj imovini i čl. 10 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini.

▪ **Ministarstvo odbrane nije dostavilo podatke:**

- iz evidencija o nepokretnim stvarima Upravi za imovinu na propisanom obrascu "NS-1", što nije u skladu sa čl. 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.
- o nepokretnim i pokretnim stvarima organu uprave nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi, u zakonski utvrđenom roku, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, kao ni do završetka terenskog dijela revizije (24.04.2017.), što nije u skladu sa čl. 50 Zakona o državnoj imovini.
- Rješenjem o formiranju komisije za popis, utvrđen je rok za podnošenje izvještaja o popisu Ministru 30.03.2017. godine, a zakonom utvrđen rok za dostavljanje podataka Upravi za imovinu je kraj februara tekuće za prethodnu godinu.
- U popisne liste unesene su odgovarajuće knjigovodstvene šifre pokretnih stvari, a nijesu uneseni inventarski brojevi, što nije u skladu sa čl. 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
- U popisne liste pokretnih stvari su uneseni podaci u naturalnim pokazateljima (bliži naziv, vrsta i opis stvari), a nijesu uneseni podaci u novčanim iznosima, što nije u skladu sa čl. 11 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini.

- Popisne komisije nijesu izvršile popise pokretnih stvari na Obrazcu PL koji je propisan čl. 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, već su popisi izvršeni na listama koje su kreirane programom „Pomak“.
  - Popis pokretnih sredstava u Ministarstvu i jedinicama Vojske CG sa stanjem na dan 31.12.2016. godine izvršen je po mjestima zaduženja (rukovaocima), na koji način se i vodi evidencija i zaduženje u programu “POMAK”. Popisne komisije su sačinile jedinstvene popisne liste za sva pokretna sredstva po mjestima zaduženja, a nijesu sačinile popisne liste posebno po grupama pokretnih sredstava, kako je to propisano čl. 4 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
  - Državnom revizoru nije dostavljena na uvid odluka Ministra o prihvatanju Izvještaja o izvršenom popisu.
- U Ministarstvu odbrane se:
    - evidencija nepokretne državne imovine ne vodi u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, što nije u skladu sa članom 41 Zakona. Nepokretna imovina se ne vodi po vrijednosti, ne vrši se procjena imovine niti obračun amortizacije.
    - materijalno knjigovodstvo (kao i u jedinicama Vojske) vodi u programskom paketu "POMAK". Prilikom unosa novonabavljenih pokretnih stvari, unose se i vrijednosni podaci (nabavne cijene), ali program ne omogućava ažuriranje istih i iskazivanje imovine po vrijednosti, zbog ograničenja u pravu na korišćenje programskog paketa “POMAK”.
    - ne raspolaže podacima o vrijednosti pokretnih stvari koju koristi, odnosno ista je iskazana samo u naturalnim pokazateljima.
    - nije izvršila procjena vrijednosti nepokretnih i pokretnih stvari koje koristi, što nije u skladu sa članom 66 Zakona o državnoj imovini.
  - U evidenciji Ministarstva nema podataka o knjigovodstvenoj ili procijenjenoj vrijednosti imovine, pa Ministarstvo nije vršilo obračun amortizacije za 2016. godinu (kao ni za prethodne godine), što nije u skladu sa čl. 2 Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika i čl. 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Preporuke

- 2.1. Potrebno je da Ministarstvo odbrane vrši redovan godišnji popis imovine, u skladu sa Zakonom o državnoj imovini, Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini i Uputstvom o načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, te da se:
  - godišnji popis nepokretne imovine vrši sa stanjem na 31. decembar, prema računovodstvenoj vrijednosti;

- podaci o popisu unose u popisne liste pojedinačno u naturalnim iskazima (bliži naziv, vrsta i opis stvari), na osnovu utvrđenog stvarnog stanja i u novčanim iskazima na osnovu knjigovodstvenog stanja;
  - aktom o formiranju komisije za popis odredi rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavljanje izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama;
  - popisna komisija obrazuje aktom ministra odbrane;
  - izvještaj o izvršenom popisu sačinjava na osnovu popisnih lista;
  - izvještaj sa popisnim listama dostavlja ministru koji odlučuje o prihvatanju izvještaja;
  - izvještaj o izvršenom popisu, sa popisnim listama i rješenjem starješine dostavlja knjigovodstvu Ministarstva radi usklađivanja knjigovodstvenog stanja posebne evidencije sa stvarnim;
  - podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima dostavljaju, na propisanim obrascima, Upravi za imovinu do kraja februara tekuće godine za prethodnu.²
- 2.2. Potrebno je da Ministarstvo odbrane izvrši procjenu pokretne i nepokretne imovine i da vodi analitiku osnovnih sredstava sa svim elementima (inventarni broj, naziv sredstva, količina, vrsta, nabavna vrijednost, ispravka vrijednosti i sadašnja vrijednost), kao i da vodi knjigovodstvenu evidenciju nepokretne imovine u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Zakonom o imovini i Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.³
- 2.3. Potrebno je da Ministarstvo odbrane unapređenjem postojećeg softvera za evidenciju imovine ili nabavkom novog, obezbijedi evidenciju imovine sa mogućnostima za obračun amortizacije i iskazivanje vrijednosti imovine u novčanim iznosima.

3. UPRAVLJANJE IMOVINOM

- Vojska koristi 65 lokacija sa oko 1.400 objekata visokogradnje, sa pratećim spoljnim instalacijama vodovoda, kanalizacije, rasvjete i trafostanicama. Određeni broj lokacija se aktivno koristi, dok veći broj objekta nije u funkciji, ali sa obavezom čuvanja. Za funkcionisanje, Ministarstvu i Vojsci je potrebno oko 25 lokacija, a ostale bi trebale biti predmet prodaje ili valorizacije. Ministarstvo odbrane, na teritoriji Crne Gore, upravlja i raspolaže sa 101 poslovnim prostorom od čega 16 koristi Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore. Ministarstvo odbrane upravlja sa 256 neotkupljenih stanova od kojih za određeni broj nije regulisan vlasnički i pravni status korisnika predmetnih stanova.

---

² Ministarstvo odbrane u **izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI** navodi da je pokrenulo postupak za prilagođavanje „NS-1“ obrasca potrebama vojne imovine kao imovine za posebnu namjenu i inicijativu za izmjenu popisne liste na način što će se definisati nova popisna lista u koju će se unositi podaci koji su neophodni za identifikaciju nepokretnosti u skladu sa podacima koji se vode kod Uprave za nekretnine Crne Gore.

³ Ministarstvo odbrane u **izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI** navodi da je **01.06.2017.** godine uputilo zahtjev Upravi za nekretnine za procjenu nepokretnosti sa kojima upravlja ovo Ministarstvo.

- Državnom revizoru nije dat na uvid:
  - dokument na osnovu koga bi se mogao uvjeriti da je Ministarstvo, do 01-vog decembra 2015. godine, utvrdilo (za 2016. godinu) broj prevoznih sredstava neophodnih za nesmetan rad, što nije u skladu sa čl. 4a Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.
  - akt Vlade kojim je određen broj vozila koji je potreban Ministarstvu odbrane, shodno članu 15c Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.
- Ministarstvo odbrane nije Upravi za imovinu dostavilo podatke iz knjigovodstvene evidencije o broju, vrsti, tipu i starosti prevoznih sredstava koje koriste, što nije u skladu sa čl. 22 Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.
- Ministarstvo odbrane nije pribavilo od organa uprave nadležnog za zaštitu kulturnih dobara mišljenje o vrijednosti predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti koji se nalaze u službenim prostorijama koje koristi, što nije u skladu sa čl. 6 Uredbe o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.

Preporuke

- 3.1. Potrebno je da Ministarstvo odbrane okonča aktivnosti na utvrđivanju vlasničkog statusa državnih stanova datih na raspolaganje Ministarstvu, koji su predmet postupanja Odsjeka za pravne i stambene poslove Ministarstva.
- 3.2. Potrebno je, u skladu sa čl. 20 Zakona o državnoj imovini, nepokretnosti koje ne koristi Ministarstvo odbrane, predati na upravljanje Upravi za imovinu.
- 3.3. Potrebno je da Ministarstvo do 1. decembra tekuće godine utvrdi broj prevoznih sredstava neophodnih za nesmetan rad organa za narednu godinu, u skladu sa Uredbom o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore i Uputstvom o načinu korišćenja službenih vozila u Ministarstvu odbrane.
- 3.4. Potrebno je da Vlada donese akt kojim će odrediti broj vozila koji je potreban Ministarstvu odbrane.
- 3.5. Potrebno je da Ministarstvo odbrane dostavi Upravi za imovinu podatke iz knjigovodstvene evidencije o broju, vrsti, tipu i starosti prevoznih sredstava koje koriste. Ovo se odnosi na vozila koja ne predstavljaju sredstva posebne namene. Prethodno je potrebno da Ministarstvo sačini listu vozila koja spadaju u sredstva posebne namjene za koja nije utvrđena obaveza dostavljanja podataka Upravi za imovinu.⁴
- 3.6. Potrebno je da Ministarstvo odbrane sačini posebne popisne liste za predmete istorijsko-dokumentarne, umjetničke i kulturne vrijednosti koji se nalaze u službenim prostorijama koje koristi i da pribavi od organa uprave nadležnog za zaštitu kulturnih dobara mišljenje o vrijednosti istih.

---

⁴ Ministarstvo odbrane je **02.06.2017.** godine Upravi za imovinu dostavilo podatke o broju, vrsti, tipu i starosti prevoznih sredstva koje koristi.

4. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

- Internim pravilima, procedurama i instrukcijama, koje je Ministarstvo donijelo u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontola u javnom sektoru, nijesu obuhvaćeni svi segmenti upravljanja i raspolaganja imovinom koju koristi Ministarstvo, a postojeće procedure nijesu dovoljno razrađene.
- Internim pravilom Ministarstva o evidenciji državne imovine nije predviđeno vođenje evidencije na način koji je u skladu sa Zakonom o imovini. Nije predviđeno evidentiranje imovine na računima klase 0, vođenje investicija u toku, kao ni obračun amortizacije.
- Ministarstvo i dalje u praksi, za određene segmente (prvenstveno kod evidencije imovine u Vojsci Crne Gore), primjenjuju naslijeđenje procedure koje su primjenjivane u Saveznom Ministarstvu odbrane i Vojsci Jugoslavije (Uputstvo o materijalnom knjigovodstvu u Vojsci Jugoslavije⁵, Pravilnik o materijalnom i finansijskom poslovanju u saveznom Ministarstvu za odbranu⁶).
- Ministarstvo odbrane, praćenje stanja, evidenciju i izvještavanje o korišćenju motornih vozila Vojske CG vrši u skladu sa Uputstvom za praćenje stanja, evidenciju i izvještavanje o korišćenju motornih vozila Vojske Jugoslavije iz 1998. godine i naređenjem načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore br. 80808/1342-1 od 30.04.2015. godine, kojim je propisana organizacija saobraćajne podrške u jedinicama VCG.
- Ministarstvo nije:
  - donijelo interne procedure kojima bi regulisalo planiranje, postupak prodaje i procjenu vrijednosti naoružanja i vojne opreme
  - za neke od ugovora o prodaji pokretne imovine, ispostavljalo fakture već su uplate od strane dobavljača vršene po osnovu otpremnica o isporuci robe.
- Ministarstvo nije donijelo interne procedure za obračun amortizacije.
- Jedinica za unutrašnju reviziju Ministarstva, u toku 2016. godine, nije vršila revizije iz oblasti upravljanje i raspolaganje imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane.
- U odjeljenju za unutrašnju reviziju u toku 2016. godine su bila popunjena dva radna mjesta na način:
  - jedan zaposleni (Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju) angažovan na neodređeno vrijeme.
  - jedan zaposleni koji je duže vremena bio na bolovanju, krajem 2016. godine prešao je na drugo radno mjesto.

Preporuke

- 4.1. Potrebno je da Ministarstvo odbrane donese interno pravilo o evidenciji državne imovine, kojim će propisati procedure u vezi evidencije državne imovine, u skladu sa propisima i specifičnostima Ministarstva.

---

⁵ Službeni Vojni list br. 01/93

⁶ Službeni Vojni list br. 18/92

- 4.2. Potrebno je Ministarstvo donese interno uputstvo kojim bi se preciznije definisala popisna procedura (plan rada, pripreme radnje, rokovi itd).
- 4.3. Potrebno je da Ministarstvo donese interne procedure u vezi obračuna amortizacije pokretne i nepokretne imovine koju koristi, u skladu sa zakonskim propisima i specifičnostima Ministarstva.
- 4.4. Potrebno je da Ministarstvo odbrane (nakon donošenja posebnih propisa za korišćenje prevoznih sredstva, za potrebe odbrane i bezbjednosti od strane Vlade), donese interne procedure za praćenje stanja, evidenciju i izvještavanje o korišćenju motornih vozila Vojske.
- 4.5. Potrebno je da Ministarstvo donese interne procedure kojima će precizno definisati sve aktivnosti oko prodaje imovine, kao i nosioce istih (postupak donošenja odluke o prodaji, postupak utvrđivanja cijene, odabira kupca, fakturisanje, ažuriranja popisa neperspektivnih sredstava i dr).
- 4.6. Potrebno je da Ministarstvo popuni radna mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.
- 4.7. Potrebno je da rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju sagleda potrebu za vršenjem revizije iz oblasti upravljanja i raspolaganja imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane.

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj revizije nalaže:

- da subjekt revizije, do 05.09.2017. godine, dostavi Državnoj revizorskoj instituciji plan aktivnosti za realizaciju preporuka koji sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove.
- da subjekt revizije, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.
- da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor Skupštine Crne Gore za bezbjednost i odbranu, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 11 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Sl. list CG“, br. 80/10).
- da se Izvještaj DRI dostavi Vladi i Ministarstvu finansija Crne Gore.

Podgorica, 19.06.2017. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI
Dr Branislav Radulović

---

senator DRI

II OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije „Upravljanje i raspolaganje imovinom Ministarstva“ odbrane sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija DRI za 2017. godinu, donesenom 14.12.2016. godine, (br. INTERNO 06-23/16);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i Nikola N. Kovačević (član Kolegijuma) od 16.01.2017. god. (broj: 40113/17-022-55).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekat revizije je organ državne uprave – Ministarstvo.

Starješina organa je ministar mr Predrag Bošković.

Sjedište Ministarstva odbrane je u Podgorici, ul. Jovana Tomaševića bb.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave⁷, u članu 4 Ministarstvu odbrane definisane su sljedeće nadležnosti : izvršavanje utvrđene politike odbrane; planiranje sistema odbrane; izrada i usklađivanje planova odbrane, koordiniranje postupaka odbrane i odbrambenih aktivnosti utvrđenih planovima odbrane; međunarodnu saradnju u oblasti odbrane i poslove vojno-diplomatskih predstavnika; aktivnosti u okviru Partnerstva za mir i regionalnih bezbjednosnih organizacija; pridruživanje Crne Gore Sjeverno-atlantskom savezu (NATO) i Evropskoj uniji; organizaciju, naoružanje, razvoj i upotrebu Vojske Crne Gore; materijalno zbrinjavanje i opremanje Vojske Crne Gore; obuku, usavršavanje i obrazovanje za potrebe odbrane; aktivnosti u međunarodnim snagama i mirovnim misijama; upravljanje ljudskim i materijalnim resursima; primarnu zdravstvenu zaštitu lica u službi u Vojsci Crne Gore; vojni sanitet; planiranje, izradu i sprovođenje mjera mobilizacije i pripravnosti; popunu i mobilizaciju; vojnu, radnu i materijalnu obavezu; aktivnosti koje proizilaze iz međunarodnih ugovora o kontroli naoružanja ili drugih međunarodnih ugovora; planiranje i uređenje prostora vojnog kruga, odnosno vojnog kompleksa i izgradnju, rekonstrukciju i održavanje vojnih

---

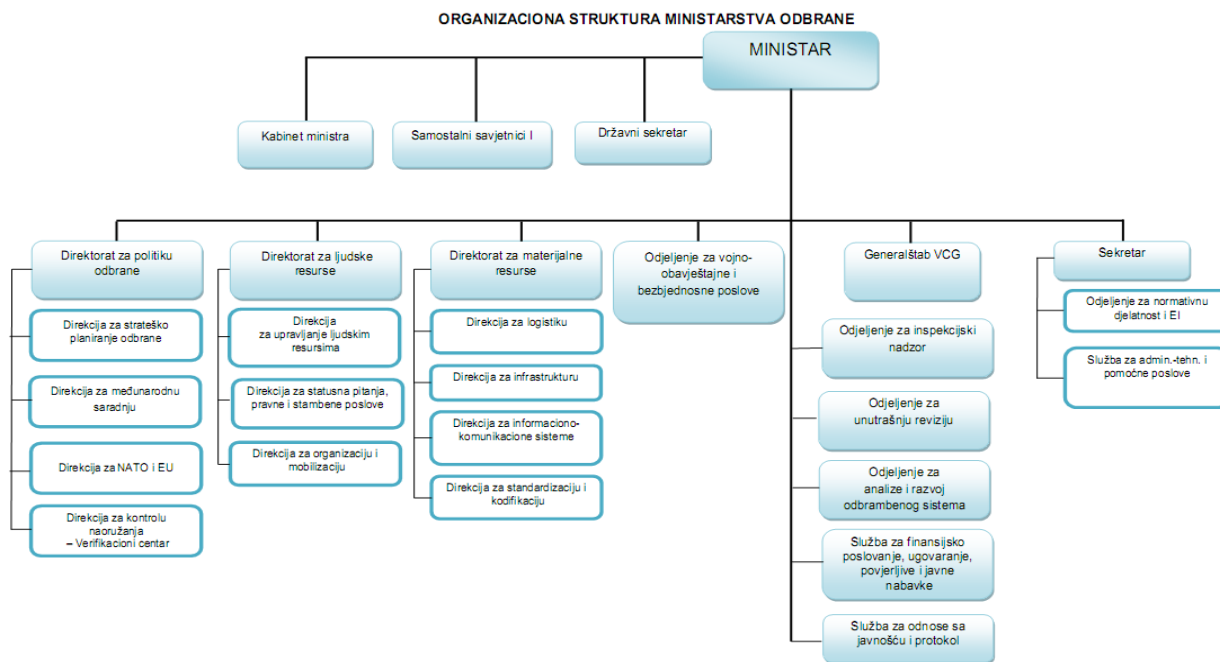
⁷ „Sl. list Crne Gore“, br. 05/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14

objekata u vojnom krugu; vršenje usluga od posebnog značaja za odbranu; organizovanje elektronskih komunikacija i zaštitu podataka za potrebe sistema odbrane; zaštitu tajnih podataka u oblasti odbrane; nabavke za potrebe odbrane; pripremu prijedloga zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti odbrane; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretom Evropske unije; inspekcijski nadzor u oblasti odbrane; unutrašnju reviziju; upravni nadzor u oblasti odbrane; unutrašnju reviziju; upravni nadzor u oblasti za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Ministarstvo odbrane na osnovu člana 36 Zakona o odbrani⁸:

- 1) predlaže Plan odbrane Crne Gore;
- 2) predlaže organizacijsko-formacijsku strukturu i veličinu Vojske;
- 3) utvrđuje: sadržaj i način izrade Plana odbrane Crne Gore; planiranje, programiranje, budžetiranje i izvršenje budžeta; sistem vojne logistike, Doktrinu vojne logistike, kao i kriterijume, vrstu ocjena i postupak ocjenjivanja borbene gotovosti Vojske;
- 4) obezbjeđuje izvršavanje odluka i drugih akata Predsjednika Crne Gore i Vlade koje se odnose na poslove sistema odbrane, u skladu sa zakonom;
- 5) izvršava utvrđenu politiku odbrane;
- 6) organizuje i izvršava međunarodnu saradnju u oblasti odbrane;
- 7) organizuje elektronske komunikacije i zaštitu informacija za potrebe sistema odbrane;
- 8) organizuje i vrši vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove, u skladu sa ovim zakonom;
- 9) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom.

Organizaciona šema Ministarstva odbrane

⁸ ("Sl. list RCG", br. 47/07 od 07.08.2007, "Sl. list Crne Gore", br. 86/09 od 25.12.2009, 88/09 od 31.12.2009, 25/10 od 05.05.2010, 40/11 od 08.08.2011, 14/12 od 07.03.2012)

U Direktoratu za materijalne resurse (u okviru koga su Direkcija za logistiku, Direkcija za infrastrukturu, Direkcija za informaciono-komunikacione sisteme i Direkcija za standardizaciju i kodifikaciju) vrše se poslovi koji se odnose na:

planiranje, organizaciju i funkcionisanje materijalnog obezbjeđenja Ministarstva i Vojske; upravljanje materijalnim resursima, opremanje, modernizaciju i održavanje naoružanja i vojne opreme; uvođenje novih sredstava u upotrebu, osiguranje i organizaciju kontrole i sertifikacije kvaliteta; organizaciju i funkcionisanje logistike Vojske i razvoj organizacionih oblika i procedura u logističkom sistemu prema standardima NATO; snabdijevanje materijalnim sredstvima; planiranje i organizaciju saobraćaja i transporta; planiranje i organizaciju sanitetske podrške Vojske; učešće u izradi planova opremanja i modernizacije; praćenje privrednih mogućnosti za potrebe sistema odbrane; uređenje i pripremanje teritorije i akvatorije za potrebe odbrane; izradu propisa u oblasti logistike, obuku i razvoj logističkog kadra; praćenje prometa naoružanja, vojne opreme i roba dvostruke namjene; poslove organizacije zaštite od požara, zaštite na radu i zaštite životne sredine; obezbjeđenje interoperabilnosti u oblasti logistike; standardizaciju u oblasti odbrane; kodifikaciju materijalnih sredstava; prostorno planiranje i uređenje prostora za potrebe Ministarstva; evidenciju i praćenje nepokretnosti datih na korišćenje Ministarstvu, izradu strategija i smjernica za planiranje i razvoj informaciono-komunikacionih sistema (IKS) za potrebe sistema odbrane; kreiranje i sprovođenje politika, strategija i smjernica za zaštitu informacija i sistema prenosa za potrebe sistema odbrane, koordinaciju sa državnim organima i korespondirajućim tijelima NATO, EU i drugih država sa kojima Crna Gora ima saradnju na polju odbrane u cilju unapređenja interoperabilnosti i kompatibilnosti u razmjeni podataka, zajedničkom razvoju novih i integraciji postojećih sistema; učešće u kreiranju zakonskih rješenja iz oblasti IKS i njihovu implementaciju u sistem odbrane; učešće u izradi podzakonskih akata koji uređuju ovu oblast u sistemu odbrane; upravljanje sistemom zaštite i prenosa neoznačenih i tajnih podataka kroz vlastite mreže i informacione sisteme, kao i 6 upravljanje prenosom podataka u mreže drugih imaoca; upravljanje rizicima od ugrožavanja konzistentnosti, koherentnosti i integriteta podataka; upravljanje životnim ciklusom (planiranje, uvođenje u operativnu upotrebu, eksploatacija, završavanje, stavljanje van operativne upotrebe) opreme, servisa i sistema; izrada procjene rizika za IKS stepena tajnosti "INTERNO" i izrada predloga za prihvatanje rizika; kontrola rizika IKS na osnovu prihvaćene procjene rizika; održavanje IKS za potrebe sistema odbrane; stvaranje uslova za modernizaciju vojnih IKS i komandno-informacionih sistema (KIS); upravljanje digitalnim sertifikatima; druge poslove iz djelokruga Ministarstva.

U Direkciji za logistiku vrše se poslovi koji se odnose na:

razvoj i upravljanje sistemom logistike kroz donošenje doktrinarnih dokumenata logistike, pravilnika, uputstava i drugih podzakonskih akata; upravljanje sistemom kontrole kvaliteta novoproducenog ili nabavljenog naoružanja i vojne opreme i usluga sa tržišta, u skladu sa STANAG-u 4107; izradu planova opremanja i modernizacije Vojske, na godišnjem nivou i dugoročno; praćenje stanja naoružanja i ubojnih sredstava u skladištima Vojske, održavanje, ešanoliranje i završavanje, praćenje prometa naoružanja, vojne opreme i roba dvostruke namjene; organizacija održavanja naoružanja i vojne opreme; razvoj i implementaciju logističkih procedura u skladu sa NATO standardima; implementacija NATO modela o operativnom logističkom planiranju i izvještavanju; upravljanje strategijskim rezervama sistema odbrane (naoružanja, municije, goriva, intendantske opreme, hrane, sanitetskih sredstava i dr.); poslove opšte logistike; zaštitu od požara, zaštitu i zdravlje na radu i zaštitu životne sredine; organizaciju metrološke djelatnosti; praćenje životnog ciklusa naoružanja i vojne opreme, ustrojavanje operativne evidencije za postojeću i novonabavljenu vojnu opremu

i oslobađanje od neperspektivnih i suvišnih sredstava; ispitivanje tržišta, praćenje realizacije ugovora za nabavku opreme i usluga, bankarske garancije i dr.; izradu tehničkotehnoškoje dokumentacije za novonabavljena sredstva i uvođenje novih sredstava u upotrebu; međunarodnu saradnju u oblasti logistike; druge poslove iz djelokruga Direkcije.

U Direkciji za infrastrukturu vrše se poslovi koji se odnose na: izradu prostorno – planske dokumentacije za vojni krug; davanje mišljenja i sugestija na plansku dokumentaciju sa aspekta odbrane koju dostavlja nadležni organ državne uprave ili lokalne samouprave; izradu investiciono-tehničke dokumentacije za rekonstrukciju, izgradnju i investiciono održavanje objekata u vojnom krugu; pribavljanje uslova i saglasnosti za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju stambenih objekata za potrebe Ministarstva; izradu i ažuriranje evidencije nepokretnosti za zemljište i objekte koje koristi Ministarstvo; vođenje evidencije za poslovne prostore; učešće u rješavanju imovinsko pravnih poslova; druge poslove iz djelokruga Direkcije.

U okviru Službe za administrativno - tehničke i pomoćne poslove, utvrđena je obaveza vršenja poslova koji se odnose na: materijalno poslovanje, prijem, knjiženje i izradu potrebne dokumentacije, skladištenje, čuvanje i izdavanje materijalnih sredstava, kao i vođenje zbirne evidencije materijalnih sredstava.

Zaključkom br. 08-1287/1 od 05.06.2014. godine. Vlada je donijela Odluku o organizacijsko-formacijskoj strukturi i veličini Vojske Crne Gore, koje je stupila na snagu 1. januara 2015. godine.

Na nivou Vojske Crne Gore, (ličnim formacijskim elementima određenih formacija), utvrđeno je obaveza vođenja materijalnog knjigovodstva, kontrola materijalno-finansijskog poslovanja, kao i odgovornost za funkcionisanje evidencije materijalnog poslovanja u Vojsci CG.

Za Formacijske jedinice: Pješadijski bataljon, Vazduhoplovstvo, Mornarica, Logistički bataljon, Centar za obuku, Obavještajno izviđačka četa i Četa veze, materijalno knjigovodstvo se vodi u okviru samih formacijskih jedinica. Materijalno knjigovodstvo, za Generalštab vodi se u Logističkom bataljonu, a za Četu vojne policije i za Počasnu gardu materijalno knjigovodstvo se vodi u Vazduhoplovstvu.

Materijalno knjigovodstvo u Ministarstvu odbrane i jedinicama Vojske CG vodi se po programskom paketu "POMAK".

3. CILJ REVIZIJE

Cilj predmetne revizije je ocjena:

- normativnog uređenja upravljanja, raspolaganja i korišćenja imovine;
- potpunost i tačnost podataka o imovini;
- upravlja li se i raspolaze imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane racionalno i u skladu s propisima;
- sistema unutrašnjih kontrola upravljanja i raspolaganja imovinom.

U svrhu ostvarivanja postavljenih ciljeva revizije potrebno je dati odgovor na slijedeća pitanja:

1. Da li je upravljanje, raspolaganje i korišćenje imovine normativno uređeno ?
2. Da li evidencija Ministarstva odbrane obezbjeđuje potpune i tačne podatke o imovini ?
3. Da li Ministarstvo odbrane upravlja, raspolaze i koristi imovinu racionalno i u skladu sa propisima ?
4. Da li je u Ministarstvu odbrane uspostavljen sistem unutrašnjih kontrola u svrhu praćenja upravljanja, raspolaganja i korišćenja imovine ?

4. VRSTA, PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila reviziju pravilnosti.

Predmet revizije bile su aktivnosti Ministarstva odbrane u vezi **upravljanja i raspolaganja imovinom veće vrijednosti** (imovina čija je vrijednost veća od 3.000 €) koje se odnose na vođenje evidencija, normativno uređenje i usklađenost upravljanja i raspolaganja sa zakonima i drugim propisima te sistem kontrola upravljanja i raspolaganja imovinom.

Revizija pravilnosti podrazumijeva provjeru u kojoj mjeri je uspostavljeni sistem upravljanja i raspolaganja imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane u skladu sa utvrđenim kriterijumima revizije (zakoni, drugi propisi i akti).

5. KRITERIJUMI REVIZIJE

Kriterijumi revizije bili su:

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 20/14 i 56/14);
- Zakon o budžetu za 2016. godinu („Sl. list CG“, br.59/14 i 47/15);
- Uputstvo o radu državnog trezora („Sl.list CG“ br. 80/08...16/13);
- Naredba o načinu uplate javnih prihoda („Sl. list CG“, br. 32/11, 61/11, 18/12, 40/13, 20/14, 23/14 i 52/14);
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština („Sl. list CG“, broj 30/05, 37/05, 81/05 i 2/13);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list CG“, br.21/09....40/11);
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini; ("Sl. list CG", br. 13/10);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari; ; ("Sl. list CG", br. 47/11);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika; ("Sl. list CG" br. 32/03);
- Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini ("Sl. list CG", br. 44/10);
- Uredba o prodaji akcija i imovine putem javnog tendera ("Sl. list RCG", br. 20/04);

- Uredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore ("Sl. list CG", br. 07/11, 19/13);
- Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore ("Sl. list CG", br. 21/10, 57/11, 63/12, 17/13, 19/13);
- Zakon o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 42/11);
- Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ("Sl. list CG", br. 63/11);
- Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki ("Sl. list CG", br. 62/11);
- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 50/12);
- Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole;
- Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole;
- Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura;
- Međunarodni računovodstveni standardi⁹;
- Interne akti, ugovori i dr.

6. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Ministarstva odbrane je izvršena u periodu od 02.03.2017. do 08.05.2017. godine.

Reviziju je sproveo revizorski tim DRI u sastavu:

- Blažo Savković, državni revizor – načelnik u Sektoru II;
- Milijana Brajković, državna revizorka – rukovodilac Odjeljenja i
- Nevenka Rutović, državna revizorka.

---

⁹ Član 41 Zakona o državnoj imovini propisuje da se evidencija državne imovine vodi se u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

7. NEPOKRETNNA IMOVINA

Uredbom o dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave¹⁰ iz 2006. godine, propisano je da će Ministarstvo odbrane preuzeti službene prostorije, predmete, arhivu, opremu i naoružanje, imovinu, sredstva za rad i druga sredstva, koje su na dan stupanja na snagu Uredbe, u RCG, koristili Ministarstvo odbrane Srbije i Crne Gore i Vojska Srbije i Crne Gore.

Na teritoriji Crne Gore se nalazi ukupno 172 lokacije od čega je ustupljeno:

- Savjetu za privatizaciju 20 lokacija;
- Državnim organima i lokalnoj samoupravi 18;
- Ministarstvu unutrašnjih poslova (karaule) 68.

Vojska koristi 65 lokacija sa oko 1400 objekata visokogradnje, sa pratećim spoljnim instalacijama vodovoda, kanalizacije, rasvjete i trafostanicama. Određeni broj lokacija se aktivno koristi, dok veći broj objekta nije u funkciji, ali sa obavezom čuvanja. Za funkcionisanje, Ministarstvu i Vojsci je potrebno oko 25 lokacija, a ostale bi trebale biti predmet prodaje ili valorizacije¹¹.

Ministarstvo je dana 31.01.2011. god., donijelo Rješenje¹² kojim je obrazovan Radni tim od predstavnika Ministarstva odbrane i Ministarstva finansija, sa zadatkom da obiđe poslovne prostore izdate u zakup, napravi detaljnu analizu stanja poslovnih prostora i predloži koji od izdatih poslovnih prostora može biti predmet prodaje od strane Ministarstva odbrane. Takođe, zadatak Radnog tima je bio i da obiđe poslovne prostore ustupljene na korišćenje bez naknade pravnim licima i nevladinim organizacijama, utvrdi namjenu za koju se iste koriste i ukoliko bi neki od njih mogao biti predmet prodaje od strane MO, dostavi predlog za pokretanje inicijative za izmjenu zaključka Vlade po kojem se koriste. Po Rješenju, Radni tim je imao zadatak da, nakon završene analize pripremi informaciju za Vladu Crne Gore, sa predlogom koji će se poslovni prostori odrediti za prodaju, a koji će biti predati Upravi za imovinu na dalje raspolaganje.

Ministarstvo odbrane, na teritoriji Crne Gore, upravlja i raspolaže sa 101 poslovnim prostorom koji se koriste po slijedećem:

- 16 poslovnih prostora koristi Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore;
- 13 poslovnih prostora je izdato u zakup fizičkim i pravnim licima;
- 27 poslovnih prostora predato je, po zaključcima Vlade Crne Gore, državnoj upravi i drugim institucijama na korišćenje;
- 11 poslovnih prostora, po zaključcima Vlade Crne Gore, predato je na korišćenje nevladinim organizacijama, drugim udruženjima i savezima;
- za 3 poslovna prostora sklopljeni su ugovori o zakupu sa Ministarstvom finansija i Upravom za imovinu;

---

¹⁰ „Sl list RCG“, broj 42/ 06 od 7.7.2006. godine

¹¹ Izvještaj o radu Ministarstva odbrane za 2016. godinu

¹² Broj 80702-701/17

- 31 poslovni prostor je prazan, uzurpiran ili je u postupku pribavljanja pravnog osnova za korišćenje¹³.

Prema podacima dostavljenim Upravi za imovinu, Ministarstvo, na 31.12.2016. upravlja sledećim nepokretnostima:

Naziv nepokretnosti	Broj
Vojne nepokretnosti (zemljište i objekti)	95
Neotkupljeni stanovi	256
Poslovni prostori	101
Poslovni prostori bivše Uprave za odbranu na teritoriji Crne Gore	34
Garaže i garažna mjesta Stari aerodrom	51
Garažna mjesta u Ul. Bratstva i jedinstva bb, blok VII	24
Podrumi u zgradi na Starom aerodromu	71

7.1. Zakup poslovnih prostora

Zaključkom Vlade¹⁴ zaduženo je Ministarstvo odbrane da u saradnji sa Ministarstvom finansija obrazuje komisiju za sprovođenje postupaka izdavanja u zakup slobodnih poslovnih prostora i slobodnih kapaciteta vojnih stacioniranih čvorišta sistema veza. Istim zaključkom je ovlašćen Ministar odbrane da potpiše ugovore o zakupu imovine. Na osnovu Zaključka Vlade, a po prethodno objavljenom oglasu i sprovedenom javnom nadmetanju, donešena je Odluka o izdavanju u zakup 13 poslovnih prostora Ministarstva, u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Ulcinju, Tivtu i Kotoru. Svi poslovni prostori su izdati.

Za sve izdate poslovne prostore je ugovor o zakupu istekao i isti su u skladu sa članom 624 Zakona o obligacionim odnosima, prećutno produženi.

Ministarstvo finansija je dalo Mišljenje¹⁵ na informaciju Radnog tima u vezi sa statusom svih poslovnih prostora sa kojima upravlja Ministarstvo odbrane (od kojih je 8 prazno a 13 koriste zakupci kojima je ugovor istekao), kojim se predlaže da isti budu predmet prodaje kao i da ukoliko ne budu prodati ni nakon tri uzastopna javna nadmetanja, budu ustupljeni Upravi za imovinu na upravljanje.

Ukupna dugovanja zakupaca na dan 31.12.2016. godine iznose 8.532,26€ dok su prihodi ostvareni po ovom osnovu 34.465,79€.

7.2. Poslovni prostori ustupljeni nevladinim organizacijama

Jedanaest poslovnih prostora je, shodno zaključcima Vlade, ustupljeno na korišćenje bez naknade nevladinim organizacijama, raznim udruženjima i savezima ("7 Oktobar" - Šahovski klub, Fondacija "Sveti Petar Cetinjski", Savez udruženja vojnih penzionera CG, Planinarski savez CG, Savez izviđača Crne Gore, Udruženje "Roditelji", Šahovski savez Crne Gore, Dukljanska akademija

---

¹³ Informacija Radnog tima u vezi sa statusom svih poslovnih prostora sa kojima upravlja Ministarstvo odbrane, br. 80702-sl/17 od 23.02.2017. g.

¹⁴ Sjednica od 26. jula 2007. godine

¹⁵ Broj: 01-4972/1 od 03.04.2017. god.

nauka i umjetnosti, Društvo Slovenaca "Vida Matjan", Udruženje vojnih penzionera i Matica crnogorska). Pravni osnov za ustupanje je Zakon o nevladinim organizacijama po kojem je država dužna da pruža pomoć nevladinim organizacijama.

Mišljenjem Ministarstva finansija, a po prethodnom predlogu Radnog tima u vezi sa statusom svih poslovnih prostora sa kojima upravlja Ministarstvo odbrane, predloženo je da Ministarstvo odbrane i Ministarstvo finansija, u roku od godinu dana sagledaju mogućnost pokretanja inicijative za preispitivanje nekih od njih, u cilju njihove izmjene i stvaranja uslova da određeni broj ovih poslovnih prostora bude predmet prodaje a za poslovne prostore koji ne budu predmet prodaje ustupe Upravi za imovinu na upravljanje.

7.3. Poslovni prostori koje koriste državni organi

Određeni broj poslovnih prostora (27) koriste državni organi po zaključku Vlade Crne Gore i to: Podgorica - Ugostiteljska škola "Sergije Stanić", Ministarstvo inostranih poslova, Ministarstvo finansija, Farmaceutska komora Crne Gore, Uprava za mlade i sport, Vazduhoplovni savez Crne Gore, Uprava za šume, Farmacija – Samostalni studijski program, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Nacionalna agencija za nezgode u vazduhoplovstvu, Državni arhiv Crne Gore, Uprava za igre na sreću, Nikšić - MZ Grudska mahala i Rastoci – Nikšić, Udruženje penzionera Nikšić, Danilovgrad - Ministarstvo rada i socijalnog staranja, JZU DZ "Dimitrije Dika Marenčić", Plav - Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Centar za socijalni rad, Fond zdravstva, Kotor – Ministarstvo kulture).

Mišljenjem Ministarstva finansija predloženo je da se ustupe Upravi za imovinu na upravljanje.

7.4. Poslovni prostori koje koristi Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore

Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore koriste 16 poslovnih prostora za svoje potrebe. Za ove prostore je predloženo da ih Ministarstvo i Vojska zadrže za svoje potrebe odnosno nastave njihovo korišćenje.

7.5. Poslovni prostori koje Ministarstvo odbrane ustupa Upravi za imovinu na dalje raspolaganje

U pitanju je 25 poslovnih prostora koji su prazni, u lošem stanju i koji se nalaze na neperspektivnim lokacijama i koje se ne mogu valorizovati, za koje je dat predlog da se ustupe Upravi za imovinu na upravljanje.

7.6. Stanovi

Vlada Crne Gore je na sjednici od 15. jula 2005. godine razmotrila informaciju o prenosu vlasništva imovine na Republiku Crnu Goru i sa tim u vezi donijela Zaključke kojim je između ostalog zadužila Direkciju za nabavke, da pripremi i sa zakupcima stanova zaključi ugovore o otkupu nepokretnosti – koje je činilo 268 stanova koje koriste i za koje su zaključili ugovore na neodređeno vrijeme zaposlena lica u Vojsci Srbije i Crne Gore i koji se nalaze na

teritoriji Republike Crne Gore, a u momentu usvajanja Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora su bili imovina Savezne Republike Jugoslavije.

U skladu sa Zaključcima Vlade formirana je radna grupa za sprovođenje procedure otkupa stanova¹⁶.

U periodu od 2006.-2016. godine, Ministarstvo je raspisalo četiri (4) oglasa za rješavanje stambenih potreba (raspodjele), i to:

1. Oglas broj 05-952/08-2 od 12.02.2008. g., za davanje u zakup 82 stana, shodno Pravilniku o rješavanju stambenih potreba u Ministarstvu odbrane¹⁷ (u međuvremenu svi otkupljeni po Zaključku Vlade¹⁸), ;
2. Oglas broj 05-2238/09-3 od 26.03.2009. g., za davanje u zakup 15 stanova shodno Pravilniku o rješavanju stambenih potreba u Ministarstvu odbrane¹⁹ (u međuvremenu svi otkupljeni po Zaključku Vlade²⁰);
3. Oglas broj 805-4333/2 od 20.5.2010. g., za dodjelu u zakup na neodređeno vrijeme s pravom otkupa po povoljnim uslovima 100 stanova shodno Pravilniku o rješavanju stambenih potreba u Ministarstvu odbrane²¹;
4. Oglas broj 801-6202/12-2 od 19.9.2012. g., za dodjelu u zakup na neodređeno vrijeme s pravom otkupa po povoljnim uslovima 55 stanova shodno Pravilniku o rješavanju stambenih potreba u Ministarstvu odbrane²².

Naredna tabela prikazuje pregled naplate zakupnine u 2016. godini:

Broj zakupljenih stanova	Duguje	Potražuje	Saldo
217	252.138,27	78.006,43	174.131,84

Direkcija za statusna pitanja, pravne i stambene poslove vodi evidenciju otkupa stanova na rate. Podaci na 31.12.2016. god. dati su u tabeli:

Broj otkupljenih stanova	Otkupna cijena	Uplaćeno	Dug
267	1.703.863,97	1.163.632,08	540.231,89

U periodu od 24.09.2007.g. do 03.06.2016.g. gotovinski je otkupljeno 315 stanova.

U Direkciji za statusna pitanja, pravne i stambene poslove, u okviru koje je Odsjek za pravne i stambene poslove se, između ostalog, vodi evidencija o zakupcima koji su opomenuti, utuženi, u sudskom postupku su, nemaju ugovor, imaju problem sa uknjižavanjem, stanovima koji su neuslovni, uzurpirani. Za određeni broj stanova nije izvršeno utuženje zbog činjenice da Odsjek nije preuzeo dokumentaciju Vojnopomorske oblasti – Ugovore o zakupu, kao ni ugovore o otkupu stanova preko Remontnog zavoda “Sava Kovačević” – Tivat²³. Takođe, za određeni broj stanova na lokaciji “Lukovića barake” u Tivtu, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 20. marta 2008. godine ovlasila

¹⁶ Odluka br. 08-37 od 02.03.2006. godine

¹⁷ Broj 01-5963 od 13.11.2007. godine

¹⁸ Broj 03-46870 od 10.04.2008. godine

¹⁹ Broj 05-13259/08-2 od 12.12.2008. godine

²⁰ Broj 03-46870 od 10.04.2008. godine

²¹ Broj 801-3909/1 od 7.5.2010. godine

²² Broj 801-6202/12-2 od 19.9.2012. godine

²³ Informacija Ministarstva odbrane

Ministra odbrane da sa predstavnicima Opštine Tivat i NVO "Arsenal" zaključi ugovor o zajedničkoj izgradnji stambeno-poslovnih objekata na lokaciji "Lukovića barake". Ministarstvo je zaduženo da u saradnji sa Opštinom Tivat reguliše pitanje raseljavanja porodica koje koriste smještaj na ovoj lokaciji, s tim da se za ove potrebe opredijeli 436,45m² od dijela ukupnog korisnog stambenog prostora koji pripada državni Crnoj Gori – Ministarstvu odbrane po osnovu zajedničke izgradnje.

Pregled svih neotkupljenih stanova:

Redn i broj	Kategorija	Broj stanova
1.	Prazni stanovi	15
2.	Stanovi za službene potrebe opredijeljeni zaključkom Vlade	7
3.	Neuslovni i uzurpirani stanovi	10
4.	Stanovi koji se koriste u zakup a za koje ne postoje ugovori o zakupu	40
5.	Službeni stanovi koje koriste PVL i penzionisana PVL kojima nije donijeto rješenje o preimenovanju	8
6.	Službeni stanovi koje koriste PVL i penzinisana PVL protiv kojih je pokrenut postupak	7
7.	Službeni stanovi koje koriste PVL i CL kojima je prestala služba (bez prava na penziju)	5
8.	Službeni stanovi za koje je doneseno rješenje o dodjeli u zakup na neodređeno vrijeme ali nije zaključen ugovor	6
9.	Stanovi koji se koriste u zakup na neodređeno vrijeme	154
	Ukupno	252

- Za pojedine kategorije službenih stanova nije regulisan vlasnički i pravni status korisnika predmetnih stanova.

U cilju pribavljanja ugovora o zakupu odnosno utvrđivanja stvarnog stanja vezano za zakupce čijim ugovorima nijesu raspolagali, zaposleni u Direkciji za statusna pitanja, pravne i stambene poslove - Odsjeku za pravne i stambene poslove su prethodnih godina preduzimali aktivnosti (direktno obraćanje slanjem opomene, vršenje pregleda arhive preuzete od MTRZ-a i Komande Mornarice, dostavljanje dopisa Direkciji za infrastrukturu sa spiskom "spornih" zakupaca, kako bi se sa Upravom za katastar provjerilo vlasništvo predmetnih nepokretnosti..), kako bi se utvrdio vlasnički status spornih službenih stanova. Preduzete aktivnosti su, i pored velikog zalaganja zaposlenih, djelimično realizovane.

8. POKRETNA IMOVINA

Uredbom o dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave iz 2006. godine, propisano je da će Ministarstvo odbrane preuzeti službene prostorije, predmete, arhivu, opremu i naoružanje, imovinu, sredstva za rad i druga sredstva, koje su na dan stupanja na snagu Uredbe, u RCG, koristili Ministarstvo odbrane Srbije i Crne Gore i Vojska Srbije i Crne Gore.

Pokretne stvari koje koristi Ministarstvo odbrane u najvećem broju čine pokretne stvari za posebne namjene. Zakonom o državnoj imovini propisano je:

- pokretne stvari za posebne namjene su: prevozna sredstva, naoružanje, borbena sredstva i oprema koja ima namjenski karakter za odbranu i bezbjednost Crne Gore, kao i druge pokretne stvari za potrebe odbrane i bezbjednosti (član 10).
  - Vlada posebnim propisom određuje uslove i način korišćenja pokretnih stvari za posebne namjene (član 28).
- Vlada nije donijela posebne propise za korišćenje pokretnih stvari za posebne namjene. Rok za donošenje propisa bio je 28.03.2010.godine.

Prema evidencijama dostavljenim revizoru od strane ovlašćenih lica, Ministarstvo je u 2016. godini raspolagalo sa 34 vozila. U decembru 2016. godine izvršena je nabavka 12 novih vozila od kojih je 7 vozila dodijeljeno Ministarstvu, a 5 Generalštabu VCG. Prema evidenciji vojnih vozila Vojska raspolaže sa 726 vozila. Evedencija sadrži: marku i tip vozila, registarski broj, godinu proizvodnje, broj motora, broj šasije, jedinicu VCG i lokaciju.

Uredbom o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, propisano je:

- Starješina organa koji rukovodi organom dužan je da, do 1. decembra tekuće godine utvrdi za narednu godinu, broj prevoznih sredstava neophodnih za nesmetan rad organa u skladu sa ovom uredbom i aktom ove uredbe (čl 4a);
  - Organi mogu da koriste vozila u broju određenom aktom Vlade Crne Gore (član 15c);
  - Organi su dužni da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe Upravi za imovinu dostave podatke iz knjigovodstvene evidencije o broju, vrsti, tipu i starosti prevoznog sredstva koje koriste (član 22);
  - Prevozna sredstva koriste se pod uslovom da je od strane starješine koji rukovodi organom utvrđena službena potreba ili potreba iz nadležnosti organa u skladu sa ovom uredbom i aktom tog organa. Aktom iz stava 1 ovog člana uređuje se način korišćenja i upotrebe prevoznog sredstva, zavisno od posebnih potreba i specifičnosti organa. Akt iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu državne uprave nadležnom za poslove finansija (član 5).
- Državnom revizoru nije dat na uvid dokument na osnovu koga bi se mogao uvjeriti da je Ministarstvo do 1. decembra 2015. godine utvrdilo (za 2016. godinu) broj prevoznih sredstava neophodnih za nesmetan rad, što nije u skladu sa članom 4a Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.
- Državnom revizoru nije dat na uvid akt Vlade kojim je određen broj vozila koji je potreban Ministarstvu odbrane, shodno članu 15c Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.
- Ministarstvo odbrane nije Upravi za imovinu dostavilo podatke iz knjigovodstvene evidencije o broju, vrsti, tipu i starosti prevoznog sredstva koje koriste, što nije u skladu sa članom 22 Uredbe o načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.

Uredbom o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore, propisano je:

- Predmeti umjetničke i kulturne vrijednosti koji se nalaze u službenim zgradama, poslovnim prostorijama i objektima za reprezentativne potrebe (u daljem tekstu: službene prostorije) koje koriste državni organi i javne službe čiji je osnivač Crna Gora koriste se na način i pod uslovima propisanim ovom uredbom;
  - Predmetima umjetničke i kulturne vrijednosti, u smislu ove uredbe smatraju se: slike, crteži, mozaici i tapiserije ručno izrađene na bilo kojoj podlozi i od bilo kojeg materijala; izvorne grafike i skulpture; fotografije i filmovi sa pripadajućim negativima; rukopisi, inkunabule, knjige, uključujući i karte i notne zapise; knjige, publikacije, štampane geografske i druge karte, namještaj i druge pokretne stvari starije od 75 godina; povelje i druga akta u skladu sa zakonom (član 3);
  - Organ je dužan da izvrši popis predmeta iz člana 3 ove uredbe i vodi evidenciju u skladu sa propisom kojim se uređuje način vođenja evidencije i popisa stvari u državnoj svojini. (član 5);
  - Organ je dužan da za predmete iz člana 3 ove uredbe koji se nalaze u službenim prostorijama koje koristi pribavi od organa uprave nadležnog za zaštitu kulturnih dobara mišljenje o vrijednosti tih predmeta i uslovima i načinu njihovog čuvanja, održavanja i korišćenja.(član 6).
- Popis pokretnih sredstava u Ministarstvu i jedinicma Vojske CG sa stanjem na dan 31.12.2016. godine izvršen je po mjestima zaduženja (rukovaocima), na koji način se i vodi evidencija i zaduženje u programu “POMAK”. Popisne komisije su sačinile jedinstvene popisne liste za sva pokretna sredstva po mjestima zaduženja, a nijesu sačinile popisne liste posebno po grupama pokretnih sredstava, kako je to propisano Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, što znači da popisne komisije nijesu sačinile posebne popisne liste za predmete istorijsko-dokumentarne, umjetničke i kulturne vrijednosti.
  - Ministarstvo odbrane nije pribavilo od organa uprave nadležnog za zaštitu kulturnih dobara mišljenje o vrijednosti predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti koji se nalaze u službenim prostorijama koje koristi, što nije u skladu sa članom 6 Uredbe o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.

9. POPIS IMOVINE

Zakonom o državnoj imovini (čl. 44 i 50) utvrđeno je da su državni organi koji koriste stvari, na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koje služe za obavljanje funkcije tih organa dužni da vrše popis imovine koju koriste, kao i da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini, propisano je:

- Posebna evidencija pokretnih i nepokretnih stvari vodi se u knjigovodstvu organa koji te stvari koriste na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije, u skladu sa propisima o računovodstvu, jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Države i opština i razvrstavanju imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije. Obračun amortizacije i revalorizacije stvari vrši računovodstvo elektronskom obradom podataka (član 6).
- Organ koji koristi stvari u državnoj svojini dužan je da izvrši redovni godišnji popis sa stanjem na 31. decembar za godinu za koju se vrši popis, radi usklađivanja stanja iz posebnih evidencija sa stvarnim stanjem (član 10).
- Podaci o popisu pokretnih i nepokretnih, unose se u popisne liste pojedinačno u naturalnim iskazima (bliži naziv, vrsta i opis stvari), na osnovu utvrđenog stvarnog stanja i u novčanim iskazima na osnovu knjigovodstvenog stanja. Popisne liste su knjigovodstvena dokumenta, čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi popisne komisije. Podaci o popisu pokretnih i nepokretnih stvari, unose se u obrascima "PS-2 i NS-2 " na osnovu utvrđenog stvarnog stanja i u novčanim iskazima na osnovu procjene njihove vrijednosti od strane ovlašćenog procjenjivača (član 11).
- Popis vrši Komisija za popis. Komisiju za popis, obrazuje starješina organa. Aktom o obrazovanju Komisije, određuje se rok za obavljanje popisa i rok za dostavljanje izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama (član 12).
- Komisija sačinjava izvještaj o popisu, koji sadrži: stanje stvari, nalaz o utvrđenim razlikama (manjkovi i viškovi), predlog za otpis pojedinih stvari koje su izgubile vrijednost, primjedbe, mišljenja zaposlenih koji rukuju pokretnim stvarima. Za tačnost popisa i izvještaja o popisu odgovorni su članovi Komisije (član 13).
- Starješina organa na osnovu izvještaja Komisije i priloženih popisnih lista odlučuje o prihvatanju izvještaja o popisu i odlučuje o načinu rješavanja razlika na pokretnim stvarima, čija je knjigovodstvena vrijednost do 3.000€ (član 14).
- Izvještaj o izvršenom popisu, sa popisnim listama i rješenjem starješine iz člana 14 ove uredbe, dostavlja se knjigovodstvu organa radi usklađivanja knjigovodstvenog stanja posebne evidencije sa stvarnim stanjem (član 15).

Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, precizirano je da:

- Popis nepokretnih stvari obuhvata:
  - zemljište (poljoprivredno i građevinsko);
  - građevinske objekte (službene zgrade i prostorije, rezidencije, reprezentativne objekte, službene stanove, garaže, skloništa i slično) i
  - investicije u toku.
- Popis pokretnih stvari obuhvata:
  - prevozna sredstva;
  - opremu i kancelarijski namještaj;
  - sitan inventar i
  - predmete istorijsko-dokumentarne, umjetničke i kulturne vrijednosti.(član 4)
- Popis se vrši na Obrazcu PL, koji čini sastavni dio ovog uputstva.(član 7).

9.1. Popis nepokretne imovine

Rješenjem broj 80702-1759/17 od 01.03.2017. godine je formiran Radni tim sa zadatkom da izvrši popis i evidentiranje nepokretnosti koje koristi Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore u vremenu od 01.01. do 31.12.2016. godine, kao i da pisani izvještaj po kategorijama treba dostaviti Upravi za imovinu Crne Gore do 31.03.2017. godine. Rok za dostavljanje podataka o pokretnim i nepokretnim stvarima je kraj februara tekuće za prethodnu godinu.

- Ministarstvo odbrane nije izvršilo popis nepokretne imovine za 2016. godinu, u potpunosti na način koji je propisan Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, što nije u skladu sa članom 44 Zakona o državnoj imovini i članom 10 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini.

Dokumentacija je dostavljena u vidu tabela koje se šalju Upravi za imovinu, sa sledećim podacima:

- opština,
- naziv kompleksa,
- namjena kompleksa,
- površina,
- katastarska opština,
- katastarska parcela,
- objekti visokogradnje – broj i površina u m²
- broj posjedovnog lista i
- napomenu.

Uvidom u dokumentaciju Ministarstva odbrane, metodom uzorka je utvrđeno da se imovina veće vrijednosti evidentira u Excel tabelama, da su nekretnine upisane u zemljišnim knjigama i katastru, da su isti usklađeni sa zemljišnim knjigama i katastrom kao i da su za evidentiranu imovinu obezbijeđeni posjedovni listovi.

- Ministarstvo nije podatke iz evidencija o nepokretnim stvarima dostavilo Upravi za imovinu na propisanom obrascu “NS-1”, što nije u skladu sa članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

9.2. Popis pokretne imovine u Ministarstvu

Ministar odbrane je donio Rješenje o formiranju komisija za popis²⁴, kojim je naložio da se izvrši popis kod svih rukovaoca organizacionih jedinica Ministarstva odbrane, u periodu od 15.03.2017. godine do 31.03.2017. godine. Za koordinaciju rada svih popisnih komisija, praćenje ispravnosti popisa i za izradu izvještaja o popisu, formirana je centralna popisna komisija od 4 (četiri) člana.

---

²⁴ Broj 816-2185/17 od 15.03.2017. godine

Za popis pokretnih sredstava, po svim mjestima zaduženja (rukovaocima), svih organizacionih jedinica Ministarstva odbrane, formirano je 15 (petnaest) popisnih komisija od po 3 (tri) člana, kao i centralna popisna komisija. Rješenjem je dato uputstvo komisijama za popis, o načinu vršenja popisa. Za realizaciju popisa odgovorni su koordinator centralne popisne komisije, kao i koordinatori popisnih komisija. Centralna popisna komisija je zadužena da izvrši analizu svih izvještaja o popisu i do 30.03.2017. godine, podnese pisani izvještaj Ministru o izvršenom popisu.

Centralna popisna komisija je sačinila Izvrštaj o izvršenom popisu²⁵ i isti dostavila na uvid i postupanje Ministru. Izvještaj sadrži: nalaz o utvrđenim razlikama (manjkovi i viškovi), predlog za otpis pojedinih stvari, primjedbe i dr.

- Ministarstvo nije dostavilo podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima organu uprave nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi, u zakonski utvrđenom roku, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, kao ni do završetka terenskog dijela revizije (24.04.2017.), što nije u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini.
- Rješenjem o formiranju komisije za popis, utvrđen je rok za podnošenje izvještaja o popisu Ministru 30.03.2017. godine, a zakonom utvrđen rok za dostavljanje podataka Upravi za imovinu, je kraj februara tekuće za prethodnu godinu.
- U popisne liste unesene su odgovarajuće knjigovodstvene šifre pokretnih stvari, a nijesu uneseni inventarski brojevi, što nije u skladu sa članom 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
- U popisne liste su uneseni podaci u naturalnim pokazateljima (bliži naziv, vrsta i opis stvari), a nijesu uneseni podaci u novčanim iskazima, što nije u skladu sa članom 11 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini.
- Popisne komisije nijesu izvršile popise na Obrazcu PL koji je propisan članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, već su popisi izvršeni na listama koje su kreirane programom „Pomak“.
- Popis pokretnih sredstava u Ministarstvu i jedinicama Vojske CG sa stanjem na dan 31.12.2016. godine izvršen je po mjestima zaduženja (rukovaocima), na koji način se i vodi evidencija i zaduženje u programu „POMAK“. Popisne komisije su sačinile jedinstvene popisne liste za sva pokretna sredstva po mjestima zaduženja, a nijesu sačinile popisne liste posebno po grupama pokretnih sredstava, kako je to propisano članom 4 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
- Državnom revizoru nije dostavljena na uvid odluka Ministra o prihvatanju Izvještaja o izvršenom popisu.
- Ministarstvo nije vršilo obračun amortizacije pokretne imovine za 2016. godinu, kao ni za prethodne godine, što nije u skladu sa članom 2 Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih

---

²⁵ Broj 816-2185/17-2 od 30.03.2017. godine

korisnika i članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

9.3. Popis pokretne imovine u jedinicama Vojske

Na osnovu Zakona o Vojsci Crne Gore²⁶ (član 18) Načelnik Generalštaba, donio je Naređenje²⁷, da se u cilju usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem pokretnih stvari na korišćenju u jedinicama Vojske, izvrši popis pokretnih stvari u jedinicama Vojske. Isti završiti do 20.12.2016. godine, a izvještaj o izvršenom popisu dostaviti Generalštabu do 03.02.2017. godine. Naređenje je dostavljeno svim jedinicama Vojske CG, a za realizaciju istog odgovorni su komandanti i komandiri potčinjenih jedinica.

- Popis pokretnih stvari u jedinicama Vojske CG, za 2016. godinu, izvršen je po mjestima zaduženja (rukovaocima), na koji način se i vodi evidencija i zaduženje u programu "POMAK". Popisne komisije su sačinile jedinstvene popisne liste za sva pokretna sredstva po mjestima zaduženja, a nijesu sačinile popisne liste posebno po grupama pokretnih sredstava, kako je to propisano članom 4 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Za otpis pokretnih stvari, Ministarstvo je donijelo Instrukcije o načinu otpisa pokretnih stvari koja su oštećena, suvišna i neperspektivna²⁸, kojima su utvrđene procedure, kao i propisani odgovarajući obrasci .

- Pokretne stvari koje koristi Vojska CG, u najvećem broju čine pokretne stvari za posebne namjene. Vlada nije donijela posebne propise za korišćenje pokretnih stvari za posebne namjene. Rok za donošenje propisa bio je 28.03.2010.godine.
- Popisne komisije nijesu sačinile posebne popisne liste za prevozna sredstva.

10. EVIDENCIJA IMOVINE

10.1. Jedinstvena evidencija državne imovine

Zakonom o državnoj imovini je propisano:

- državnom imovinom Crne Gore upravlja organ uprave nadležan za poslove imovine, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije određeno (član 20);
- organ uprave nadležan za poslove imovine – Uprava za imovinu, između ostalog, vodi jedinstvenu evidenciju i registar državne imovine (član 20);
- nepokretne stvari u državnoj svojini evidentiraju se u Registru nepokretnosti koji sadrži: podatke o nepokretnoj stvari (mjesto, ulica, broj, kat. parcela, kat. opština, broj lista nepokretnosti, površina zemljišta, površina objekta, službenost, teret i ograničenja); osnov sticanja prava; vrijednost nepokretne stvari u momentu

---

²⁶ "Sl. list CG", broj 88/09, 75/10, 40/11 i 32/14

²⁷ Broj. 80811/2/32-1 od 21.04. 2016. godine

²⁸ Broj 817-1727713-5

- evidentiranja, procijenjena od organa uprave nadležnog za nekretnine ili drugog ovlaštenog organa i druge podatke značajne za vođenje evidencije (član 46);
- Organi koji koriste stvari dužni su da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostavljaju Upravi za imovinu u elektronskoj formi, radi vođenja Registra nepokretnosti (član 50);
  - U registru nepokretnosti evidentiraju se nepokretne stvari po vrstama u novčanim i naturalnim iskazima i tereti i ograničenja upisani na teret imovine Crne Gore, opštine ili javne službe.

Uprava za imovinu je dopisom²⁹ tražila od Ministarstva da dostavi podatke potrebne za jedinstvenu evidenciju državne imovine. Ministarstvo odbrane je obavijestilo Upravu za imovinu da za sada nijesu u mogućnosti da dostave tražene podatke u obliku koji je potreban za jedinstvenu evidenciju državne imovine.³⁰

Planom integriteta Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore za period 2014. – 2016. godine, u dijelu “Raspolaganje državnom imovinom“, između ostalog, predložene su mjere: ukazivanja Ministarstvu finansija na potrebu donošenja Uredbe o vođenju jedinstvene evidencije za stvari posebne namjene, izrada interne procedure po pitanju upravljanja, rukovanja i korišćenja državne imovine u MO i VCG, izrada interne procedure o evidentiranju, inventarisanju i otpisu pokretne i nepokretne imovine za posebne namjene, izrada interne procedure o planiranju i načinu prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanju vojne imovine i pružanju usluga Vojske Crne Gore trećim licima.

Članom 28 Zakona o imovini je precizirano da Vlada, odnosno nadležni organ opštine, posebnim propisom određuje uslove i način korišćenja: službenih zgrada i prostorija, objekata za reprezentativne potrebe, stanova za službene potrebe, nepokretnih stvari za posebne namjene, prevoznih sredstava, pokretnih stvari za posebne namjene i predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti.

- Vlada nije donijela poseban propis/e kojim bi se odredili uslovi i način korišćenja nepokretnih i pokretnih stvari za posebne namjene.

Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika je propisano:

- Amortizaciji podliježe materijalna i nematerijalna imovina čiji je vijek trajanja duži od jedne godine i čija vrijednost prelazi 1.000 E, osim zemljišta i umjetničkih djela (Član 2).
  - Obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine vrši se na obrascu "OA", koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio (Član 3).
- Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika nijesu propisane stope amortizacije za pokretna sredstva posebne namjene (naoružanje i opremu koju koristi Vojska), osim za vojnu opremu za transport³¹.

---

²⁹ Broj 0201-1445 od 24.03.2016. g.

³⁰ o problemima na koje ukazuje Ministarstvo odbrane više u tački 14. Izvještaja.

³¹ Propisan vijek trajanja 10 godina i stopa amortizacije 10%.

- Zakon o budžetu, na osnovu kog je donesen Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika, prestao je da važi stupanjem na snagu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (04.04.2014.g). Propise za sprovođenje ovog zakona trebalo je donijeti u roku od devet mjeseci, od dana stupanja zakona na snagu (do 04.12.2014. g.).

10.2. Evidencija nepokretnih stvari

Zakonom o državnoj imovini propisano je:

- evidencija državne imovine vodi se u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima (član 41);
  - evidenciju nepokretnih i pokretnih stvari, na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koja služe za obavljanje funkcije državnih organa, vode organi koji te stvari koriste (član 44);
  - državni organi i javne službe čiji je osnivač Crna Gora, dužni su da izvrše popis, procjenu i evidentiranje nepokretnih stvari koje su u njihovoj nadležnosti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona i podatke o imovini dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine (član 66);
  - propisano je da su državni organi i javne službe čiji je osnivač Crna Gora, odnosno organi opštine i javne službe čiji je osnivač opština dužni da izvrše popis, **procjenu** i evidentiranje nepokretnih i pokretnih stvari koje koriste, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Procjena pokretnih stvari neće se vršiti za imovinu za koju postoji utvrđena knjigovodstvena vrijednost (član 67);
  - vrijednost nepokretnih stvari u svojini Crne Gore procjenjuje organ uprave nadležan za poslove katastra. Takođe, za procjenu vrijednosti nepokretnih stvari Crne Gore, Vlada, opština i javna služba mogu odrediti i drugi ovlašćeni organ ili instituciju za procjenu (član 43).
- U Ministarstvu se evidencija državne imovine (nepokretne) ne vodi u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, što nije u skladu sa članom 41 Zakona. Nepokretna imovina se ne vodi po vrijednosti, ne vrši se procjena imovine niti obračun amortizacije.
  - Internim pravilom Ministarstva o evidenciji državne imovine³² nije predviđeno vođenje evidencije na način koji je u skladu sa Zakonom o imovini. Nije predviđeno evidentiranje imovine na računima klase 0, vođenje investicija u toku, kao ni obračun amortizacije.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da Ministarstvo odbrane evidenciju nepokretnosti vodi u excel tabelama koje sadrže: redni broj, opštinu, naziv kompleksa, namjenu kompleksa, zemljište (površina, katastarska opština, kat. parcela), objekti visokogradnje (broj, površina), broj posjedovnog lista i napomenu, bez podataka o knjigovodstvenoj ili procijenjenoj vrijednosti.

Rok za popis, procjenu i evidentiranje nepokretnih stvari koje u nadležnosti državnih organa bio je april 2010. godine, shodno članu 66 Zakona o imovini.

---

³² Broj: 817-1727/13-5 od 05.10.2013. god.

- Ministarstvo nije izvršilo procjenu vrijednosti nepokretnih i pokretnih stvari koje koristi, što nije u skladu sa članom 66 Zakona o državnoj imovini.
- Kako u evidenciji Ministarstva nema podataka knjigovodstvenoj ili procijenjenoj vrijednosti nepokretne imovine, tako nije vršena ni amortizacija iste.

10.3. Evidencija pokretnih stvari

Preuzimanjem imovine koju su na dan stupanja na snagu Uredbe o dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave³³, u Republici Crnoj Gori, koristili Ministarstvo odbrane Srbije i Crne Gore i Vojska Srbije i Crne Gore (službene prostorije, predmete, arhivu, opremu i naoružanje, imovinu, sredstva za rad i druga sredstva), Ministarstvo odbrane Crne Gore je preuzelo i odgovarajuće evidencije preuzete imovine, koje su vođene u programskom paketu "POMAK". Evidenciju pokretne imovine, u periodu od osnivanja do 31.12.2016. godine (i dalje) Ministarstvo vodi u programskom paketu "POMAK".

„Materijalno knjigovodstvo u Ministarstvu odbrane i jedinicama Vojske Crne Gore organizovano je i vodi se po programskom paketu "POMAK" čija se programska rješenja, bez bitnijih propusta, pravilno i jedinstveno primjenjuju. Materijalno knjigovodstvo se vodi po pomoćnim materijalno-finansijskim organima (PMFO), gdje svaki PMFO ima posebnu knjigu pokretnih stvari, a zbirni podaci za jedinicu dobijaju se kao izvještaji (pregled, zbirna kartica i sl.) POMAK ima sopstvenu nomenklaturu koja omogućava razvrstavanje sredstava.³⁴

Problemi i nedostaci u primjeni programskih rješenja odnose se na:

- Nemogućnost centralizovanja podataka na nivou Vojske, odnosno Ministarstva odbrane (što bi se riješilo instaliranjem programskog rješenja za izvještavanje "POMAK2", a što postojeća konfiguracija računara ne omogućava);
- Teškoće oko arhiviranja stanja (koriste se strimer trake koje su zastarjele i teško se mogu naći na tržištu), ažuriranja cijena, održavanja računarske opreme, izvještavanja i kriptozastite;
- Umrežavanja računara na većim rastojanjima, a isto se prije svega odnosi na jedinice čiji su organizacijski djelovi razmješteni na više lokacija (garnizona), što često zahtijeva ručno sastavljanje dokumenata, a zatim njihovo "prepisivanje" i knjiženje.
- Preopterećenost hard diskova (trenutno prioritetan problem) jer je zauzetost memorije skoro 90%, što predstavlja potencijalnu opasnost za "pucanje sistema", odnosno gubljenje raspoloživih podataka. Nije moguće zadržavanje diskova, koji se ne mogu naći na tržištu.
- Premda se prilikom unosa nabavljenih pokretnih stvari unose i vrijednosni podaci (nabavne cijene) program ne omogućava ažuriranje istih. Naime, imajući u vidu da Ministarstvo ne raspolaže sa originalnim licencama za

---

³³ "Službeni list RCG", br. 042/06.

³⁴ Dopis ovlaštenog lica ministarstva (E-mail od 13.04.2017. g)

softver niti izvornim kodom aplikacije, nije moguće vršiti amortizaciju, tj. ispravku nabavne vrijednosti. U tom cilju koristili su se posebni dodaci za POMAK, kojima Ministarstvo ne raspolaže”.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva odbrane, utvrđena je obaveza vođenja materijalnih poslovnih knjiga za organizacione cjeline Ministarstva, (izuzev Generalštaba), kao i knjiženja promjena pokretnih stvari na osnovu prekontrolisanih knjigovodstvenih isprava za sve korisnike.

Na nivou Vojske Crne Gore, (ličnim formacijskim elementima određenih formacija), utvrđena je obaveza vođenja materijalnog knjigovodstva, kontrola materijalno-finansijskog poslovanja, kao i odgovornost za funkcionisanje evidencije materijalnog poslovanja u Vojsci CG.

- Materijalno knjigovodstvo u Ministarstvu odbrane i jedinicama Vojske vodi se po programskom paketu "POMAK". Prilikom unosa novonabavljenih pokretnih stvari, unose se i vrijednosni podaci (nabavne cijene), ali program ne omogućava ažuriranje istih i iskazivanje imovine po vrijednosti.
- Zbog ograničenja u pravu na korišćenje programskog paketa "POMAK", Ministarstvo ne raspolaže podacima o vrijednosti pokretnih stvari koju koristi, odnosno isto je iskazano samo u naturalnim pokazateljima.
- Ministarstvo nije vršilo obračun amortizacije pokretne imovine za 2016. godinu, kao ni za prethodne godine, iz razloga što:
  - Nije izvršena procjena imovine Ministarstva odbrane što nije u skladu sa čl. 67 Zakona o državnoj imovini. Rok za procjenu vrijednosti imovine bio je 28.09.2009. godine.
  - Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika nijesu utvrđene stope amortizacije za pokretne stvari za posebne namjene;
  - Programski paket „POMAK“, u kom se vodi evidencija pokretne imovine, iz razloga što Ministarstvo ne raspolaže originalnim licencama za softver niti izvornim kodom aplikacije, ne daje mogućnost obračuna amortizacije. Za obračun amortizacije, koristili su se posebni dodaci za POMAK, kojima Ministarstvo ne raspolaže.³⁵
  - nijesu donijete interne procedure za obračun amortizacije.

---

³⁵ Dopis ovlašćenog lica Ministarstva u E-mailu

10.4. Evidencija investicija

Ministarstvo odbrane je, u 2016. godini, realizovalo sledeće aktivnosti:

- rekonstrukcija objekata KN-10 u kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu;
- adaptacija objekta Medicinskog centra bezbjednosnih snaga u Podgorici;
- adaptacija objekta KN-25 na vojnom aerodromu Golubovci;
- rekonstrukcija objekata vodotornja na vojnom aerodromu Golubovci;
- rekonstrukcija trafostanica TS 2 i TS – na vojnom aerodromu Golubovci;
- rekonstrukcija trafostanice TS 10/0,4 kV u kasarni "Pero Četković" u Baru;
- adaptacija holova u zgradi Ministarstva odbrane;
- adaptacija prostorija u zgradi Ministarstva odbrane i na vojnom aerodromu Golubovci;
- rekonstrukcija i servisiranje termotehničkih instalacija na vojnim objektima;
- ispitivanje gromobranskih instalacija na skladištima ubojnih sredstava,
- ugovoreni su i u toku su radovi na rekonstrukciji objekta KN-8 u kasarni "Breza" u Kolašinu;
- ugovoreni su i u toku su radovi KN-43 na vojnom aerodromu Golubovci.

Ukupna vrijednost ugovorenih radova za investiciono održavanje objekata u vojnom krugu u 2016. godini, iznosi 1.089.385,00€.

Za redovno održavanje objekata u vojnom krugu, koje se realizuje putem trećeg lica, ugovoreno je ukupno 242.635,00€. Izvedeni su sledeći radovi: zamjena spoljašnje stolarije na objektu Komande Mornarice u Baru, sanacija sanitarnog čvora u objektu Ambulante u kasarni Bar, adaptacija objekata KN6 i 22 u kasarni Bar, zamjeni krovnog objekta KN327 i 34 u kasarni u Danilovgradu i dr.

Na računu 441-6 Investiciono održavanje evidentiraju se planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje (varanti/alokacije), ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanje i plaćanja koja se odnose na sve izdatke nastale po osnovu isplata koje se odnose na ulaganja u infrastrukturu, građevinske objekte i opremu u cilju održavanja njihovih funkcionalnih svojstava i produženja vijeka njihovog funkcionisanja.

- Uvidom u tehničku knjigu objekata utvrđeno je da se izdaci za investiciono održavanje odnosno ulaganja u objekte i infrastrukturu (adaptacija i rekonstrukcija) evidentiraju na način da se ručno upisuje iznos ulaganja i koja vrsta radova se izvodila. Kako Ministarstvo ne vodi nekretnine po knjigovodstvenoj odnosno procijenjenoj vrijednosti, kao ni knjigu osnovnih sredstava, nije moguće knjigovodstveno evidentirati iznos izdataka za investiciono održavanje, a samim tim ni dodatu odnosno realnu vrijednost objekta nastalu kao rezultat ulaganja u isti.

11. NABAVKA IMOVINE

Oprema nabavljena u 2016. godini

Na računu 4415 - Izdaci za opremu evidentiraju se plaćanja koja se odnose na nabavku sredstava transporta, kompjuterske opreme, kancelarijske opreme, telekomunikacione opreme, medicinske opreme, mehanizacije, opreme za javni red i bezbjednost, odbranu i ostale opreme.

U Glavnoj knjizi Trezora iskazano je da je Ministarstvo u 2016. godini, za nabavku opreme ukupno realizovalo izdataka u iznosu od 783.504,86€.

Novonabavljena oprema se evidentira u knjigovodstvenom programu POMAK, po količini i nabavnoj vrijednosti.

Ministarstvo je u 2016. godini sprovelo, po izjavi odgovorne osobe u Ministarstvu, između ostalog četiri (4) postupka nabavke opreme, od čega se dva odnosilo na nabavke na koje se ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama, u skladu sa članom 116b, stav 1, tačka 4 Zakona. Radi se o nabavkama bezbjednosno osjetljive opreme, izričito za vojne namjene, odnosno nabavke kod kojih bi primjena odredbi Zakona o javnim nabavkama obavezala Crnu Goru da pruži informacije čije otkrivanje je u suprotnosti sa vitalnim interesima njene bezbjednosti.

- Državni revizor nije mogao utvrditi da li se i na koji način planiraju nabavke na koje se ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama (povjerljive nabavke), kako teče sam postupak i izvještavanje o predmetnim nabavkama, jer ne postoje akti kojima je navedeno propisano.

Državna revizorska institucija je 2014. godine izvršila reviziju sistema nabavki Ministarstva odbrane. DRI je, između ostalog, preporučila da je potrebno donijeti interna pravila, uputstva i procedure, kao i modele dokumenata, kojima će se bliže odrediti sam tok i postupak povjerljivih nabavki u cilju prevazilaženja postojećih nedorečenosti.

U novembru 2015. godine, postupajući po preporukama DRI, održan je sastanak u Ministarstvu unutrašnjih poslova, kojem su prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane i Uprave za javne nabavke. Na sastanku su doneseni zaključci da se novim Zakonom o javnim nabavkama definiše pojam, predmet i postupak povjerljivih nabavki, a da se do donošenja novog Zakona, donese Uredba koja bi bila osnov za sprovođenje povjerljivih nabavki kao i da se formira radni tim za izradu iste.

Službenica za javne nabavke Ministarstva je bila predstavnik Ministarstva na sastanku koji je održan u februaru 2016. godine. sa direktorom Uprave za javne nabavke i predstavnikom norveškog Centra za integritet u sektoru odbrane (CIDS), u okviru norveškog projekta o izgradnji integriteta, u vezi sa realizacijom projektnih aktivnosti koje se odnose na pružanje podrške u izradi pravilnika i obukama u vezi Direktive 2009/81/EC (nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti), kao i radionice (decembar 2015. G.): „Izgradnja integriteta u sektoru odbrane i bezbjednosti: Problemi i rješenja tokom realizacije postupaka javnih nabavki i nabavki u okviru sistema odbrane“.

Predstavnica Ministarstva je zaključcima, na koje je saglasnost dao Ministar odbrane, istakla da je potrebno:

- da se Zakonom o odbrani definiše pravni osnov za donošenje podzakonskog akta unutar organa kojim bi se regulisale nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti koje su izuzeća od primjene odredbi Zakona o javnim nabavkama, a kojim bi se definisala sama procedura **nabavljanja kao i planiranje i izvještavanje ovih nabavki**;

- inicirati predlog za izmjenu i dopunu Zakona o javnim nabavkama na način da se postojeća oblast odbrane i bezbjednosti u Zakonu proširi dodavanjem novih članova kojima bi se detaljnije regulisao postupak sprovođenja nabavki iz oblasti odbrane i bezbjednosti ili da se u Zakonu da pravni osnov za donošenje podzakonskog akta (Uredba) kojim bi se detaljno regulisale nabavke iz oblasti odbrane i bezbjednosti.

Izmjenama bi, između ostalog trebalo obuhvatiti: detaljan popis roba, usluga i radova koji su predmet nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti u skladu sa Nacionalnom listom naoružanja i vojne opreme i Nacionalnom kontrolnom listom roba dvostruke namjene i opštim rječnikom nabavki (CPV), preciznije definisanje procedure sprovođenja vrste postupaka predviđenih za nabavke u oblasti bezbjednosti i odbrane.

Takođe, Planom integriteta Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore za period 2014. – 2016. godine, u dijelu “Raspolaganje državnom imovinom“, između ostalog, predložena je mjera: Izrada procedure o postupku planiranja, iniciranja i praćenja svih vrsta nabavki.

12. PRODAJA IMOVINE

U cilju oslobađanja od neperspektivnih sredstava naoružanja i vojne opreme, u toku 2016. godine, vršena je od strane Ministarstva prodaja ovih sredstava, u skladu sa zaključcima Vlade.

U toku 2016. godine je prodato 573,00t ubojnih sredstava i 8.422 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava. Tokom godine, preuzeto je od strane komisionara i kupaca 326,78t ubojnih sredstava i 56 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava, na osnovu ugovora iz prethodnog perioda. U 2016. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.034.570,40\$ i 196.284,25€. U toku 2016. godine u skladu sa Ugovorom o prodaji dotrajalih sredstava i proizvoda (metalne i druge sirovine) broj 807-5004/16 od 19.07.2016. godine prodato je 325t različitih dotrajalih sredstava i proizvoda kao metalne i druge sirovine. Ukupno ostvareni prihod od prodaje dotrajalih sredstava i proizvoda (metalne i druge sirovine) u 2016. godini, iznosi 40.281,10€. Od kraja 2006. godine do danas, viškovi ubojnih sredstava su smanjeni za 9.161,22 tona³⁶.

12.1. Postupci prodaje sprovedeni u toku 2016. godine

Prema podacima dostavljenim od strane ovlašćenih lica, u toku 2016. godine, Ministarstvo odbrane je sprovedo tri postupka prodaje imovine, od toga su dva postupka sprovedena objavljivanjem javnog poziva za prodaju imovine

---

³⁶ Izvještaj o radu Ministarstva odbrane za 2016. god.

(objavljeno na internet stranici Ministarstva i u dnevnoj štampi), a jedan postupak je sproveden pod oznakom INTERNO.

Javni poziv za učešće u postupku prodaje dotrajalih sredstava i proizvoda (metalne i druge sirovine) putem prikupljanja ponuda-tenderska prodaja, sproveden je na osnovu Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini i Uredbe o prodaji akcija i imovine putem javnog tendera, a u skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore³⁷. Poziv je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" 22.04.2016. godine, kao i na sajtu Ministarstva 24.04.2016. godine. Nakon sprovedene zakonske procedure zaključen je ugovor o prodaji br.807- 5004716 od 19.07.2016. godine, na iznos od 48.101,10€. Formiran je nadzorni organ za realizaciju ugovorenih obaveza, rješenje br. 80701-500471672 od 22.07.2016 godine. Istim rješenjem utvrđeno je da će jedinice Vojske CG izvršiti razduženje materijalnog knjigovodstva za vrstu dotrajalih stvari prema stvarno predatim količinama. Do 31.12.2016. godine fakturisano je i uplaćeno ukupno 39.876,79.³⁸

Javni poziv za učešće u postupku prodaje viška vazduhoplova u Vojski Crne Gore i pripadajućih rezervnih dijelova, opreme i alata za njihovo održavanje sproveden je na osnovu Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini i Uredbe o prodaji akcija i imovine putem javnog tendera, a u skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore³⁹. Javni poziv objavljen je u dnevnom listu "Pobjeda", kao i na sajtu Ministarstva dana 09.09.2016.godine. Ukupna procijenjena vrijednost vazduhoplova sa pripadajućim rezervnim dijelovima je 15.499.753,70€. Na javni poziv se javio jedan ponuđač koji je dostavio ponudu samo za dvije partije (od ukupno 177 partija), sa kojim je zaključen komisioni ugovor br. int. 114 od 09.11.2016. godine, na iznos od 5.030,00.

Postupak prodaje rezervnih djelova od brodskih topova AK 630 I BOFORS 57 mm, označen je stepenom tajnosti "INTERNO". Na osnovu Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, a u skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore⁴⁰. Poziv je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" dana 13.06.2016. godine. Nakon sprovedene zakonske procedure, sa najpovoljnijim ponuđačem, zaključen je komisioni ugovor br.80701-8716 od 25.07. 2016. godine, na iznos od 206.615,00€.

Ministarstvo je izvršilo razmjenu starih sredstava naoružanja i vojne opreme za novu municiju na način što je "predložilo Vladi Crne Gore da odobri Ministarstvu odbrane da uz primjenu principa jednakih vrijednosti uzajamnih davanja, javnim nadmetanjem izvrši razmjenu starih sredstava naoružanja i vojne opreme za novu municiju, neophodnu za funkcionisanje VCG. Vlada Crne Gore je Zaključkom⁴¹ isto odobrila i zadužila MO da sprovede navedeni postupak. Ukupno je za zamjenu opredjeljeno 573 tone rezervi stare municije sa isteklim resursima i 8.422 komada zastarjelog naoružanja. Postupak je sproveden, izabran je najpovoljniji ponuđač i sa istim zaključen ugovor int. br. 80701-12/16-7 od 10.11.2016. godine⁴².

---

³⁷ br.08-1023 od 28.maja 2015. godine

³⁸ Evidencije Ministarstva

³⁹ broj 08-339 od 03. marta 2016. godine.

⁴⁰ broj 08-81 od 28.04. 2016. godine

⁴¹ broj 08-150 od 30. juna 2016. godine

⁴² Dopis ovlaštenog lica Ministarstva u e-mailu od 28.04.2017. g

- Ministarstvo nije donijelo Interne procedure kojima bi regulisalo planiranje i postupak prodaje i procjenu vrijednosti naoružanja i vojne opreme.
- Za neke od ugovora o prodaji pokretne imovine Ministarstvo nije ispostavljalo fakture već su uplate od strane dobavljača vršene po osnovu otpremnica o isporuci robe.

12.2. Prihodi od prodaje imovine ostvareni u 2016. godini

U Glavnoj knjizi Trezora za 2016. godinu na poziciji **7212240401**- Prodaja osnovnih sredstava potrošačke jedinice 40501- Ministarstvo finansija, evidentirani su prihodi u iznosu od 1.223.117,90€. Struktura prihoda data je u sledećem pregledu⁴³:

R. broj	Kupac	Predmet ugovora	Uplaćeno u toku 2016.
1.	„Štit Company“ Nikšić	Sekundarne sirovine	39.876,70
2.	“Montenegro defence Industry” Podgorica	Naoružanje i vojna oprema (municija)	902.091,51
3.	„Nikolas“ Herceg Novi	Mina 60 mm trenutna	28.209,70
4.	„Simon“ Herceg Novi	Rezervni dijelovi od brodskih topova AK 630 i Bofors 57 mm	195.793,54
5.	JUGOPETROL	Utrošak vode i kanalizacija	504,77
6.	Kontrola letenja	Utrošak vode i kanalizacija	191,52
7.	Aerodromi Crne Gore	Čišćenje piste i usluge hendlinga	438,90
8.	Montenegro Airlines	Zakup objekta	12.600,00
8.1	Montenegro Airlines	Utrošak vode i kanalizacija	1.911,26
9.	Crnogorski Telekom	Zakup objekta	25.500,00
10.	Cofis Montenegro	Aktiviranje Činidbene garancije	15.000,00
11.	Nikolas	Tenderska dokumentacija	1.000,00
			1.223.117,90

Zakonom o budžetu za 2016. godinu propisano je:

- Prihodi koje Ministarstvo odbrane ostvari od prodaje naoružanja i vojne opreme, prodaje i izdavanja bivše vojne imovine (nepokretnosti) i pružanja usluga, kao i sredstava po osnovu refundacije troškova od strane NATO izvršavaće se do iznosa od 5.121.000,00 € i služiće isključivo za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima uključujući i nabavku uniformi. Ove izdatke Ministarstvo odbrane evidentiraće na izdacima: 4131 - Administrativni materijal, 4415 - Izdaci za opremu i 4416 - Izdaci za investiciono održavanje, kao prihod od sopstvene djelatnosti do visine njihovog ostvarenja (Član 6).

Od ukupno ostvarenih sopstvenih prihoda u 2016. godini (1.223.117,90€), Ministarstvo je, u skladu sa Zakonom o budžetu CG za 2016. godinu, 1.125.098,85€ ili 91,99% iskoristilo za nabavku uniformi i realizaciju ciljeva sposobnosti i opremanja Vojske u skladu sa NATO standardima.⁴⁴

⁴³ Evidencija Ministarstva odbrane (E-mail 05.03.2017. g)

⁴⁴ Izvještaj o radu Ministarstva odbrane (službe za finansije) broj : 81601-313/17-2 od 13.02.2017. godine

Struktura rashoda realizovanih iz sopstvenih prihoda za 2016. godinu, data je u pregledu:

Račun	Naziv računa	Realizovano	%
4131	Administrativni materijal -uniforme	845.344,21	75,13
4415	Izdaci za opremu	240.004,90	21,33
4416	Izdaci za investiciono održavanje	39.749,74	3,54
	Ukupno	1.125.098,85	100,00

13. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

U postupku revizije, od strane Ministarstva odbrane, dostavljene su sledeće Interne procedure koje se odnose na državnu imovinu:

- rješenje o finansiranju Ministarstva odbrane iz sredstava utvrđenih zakonom o budžetu za 2016. godinu (rješenjem su precizirane aktivnosti, kao i nosioci istih (odgovornost i ovlašćenja), za izvršenje budžeta za 2016. godinu);
  - instrukcije o načinu otpisa sredstava (pokretnih stvari) koja su oštećena, suvišna i neperspektivna;⁴⁵
  - interno pravilo o evidenciji državne imovine;⁴⁶
  - standardne operativne procedure prilikom utvrđivanja materijalne odgovornosti državnog službenika, namještenika i lica na službi u Vojsci CG (manjkovi i oštećenja);
  - Uputstvo o načinu korišćenja službenih vozila u Ministarstvu odbrane;⁴⁷
  - interna procedura o korišćenju službenog parking prostora Ministarstva odbrane⁴⁸;
  - Uputstvo za izdavanje naloga za popunu vozila gorivom i mazivom.⁴⁹
- Internim pravilima, procedurama i instrukcijama, koje je Ministarstvo donijelo u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontola u javnom sektoru⁵⁰, nijesu obuhvaćeni svi segmenti Upravljanja i raspolaganje imovinom koju koristi Ministarstvo, a postojeće procedure nijesu dovoljno razrađene.
  - Ministarstvo i dalje u praksi, za odrađene segmente (prvenstveno kod evidencije imovine u Vojsci Crne Gore), primjenjuju naslijeđenje procedure koje su primjenjivane u Saveznom Ministarstvu odbrane i Vojsci Jugoslavije (Uputstvo o materijalnom knjigovodstvu u Vojsci Jugoslavije⁵¹, Pravilnik o materijalnom i finansijskom poslovanju u saveznom Ministarstvu za odbranu⁵²).

⁴⁵ Broj 81601-3500/15 od 13.04.2015. godine

⁴⁶ Broj 817-172713-5 od 05.10.2013. godine

⁴⁷ Broj 80701-6048/10/3 od 08.11.2011. godine

⁴⁸ Broj 801-6329/15 od 15.10.2015. godine

⁴⁹ Broj 80601-3788/10-3 od 29.10.2010. g

⁵⁰ "Sl. CG", br. 073/08, 020/11, 030/12, 034/14.

⁵¹ Službeni Vojni list br. 01/93

⁵² Službeni Vojni list br. 18/92

- Ministarstvo odbrane praćenje stanja, evidenciju i izvještavanje o korišćenju motornih vozila Vojske CG vrši u skladu sa Uputstvom za praćenje stanja, evidenciju i izvještavanje o korišćenju motornih vozila Vojske Jugoslavije iz 1998. godine i naređenjem načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore br.80808/1342-1 od 30.04.2015. godine, kojim je propisana organizacija saobraćajne podrške u jedinicama VCG.

U Ministarstvu odbrane je uspostavljeno je Odjeljenje za unutrašnju reviziju, kao posebna organizaciona jedinica, koje je funkcionalno i organizaciono odvojeno od drugih organizacionih jedinica subjekta i obavlja samo poslove unutrašnje revizije, što je u skladu sa Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. U okviru Odjeljenja za unutrašnju reviziju sistematizovana su radna mjesta za tri izvršioca: rukovodilac/teljka jedinice za unutrašnju reviziju, stariji/a unutrašnji/a revizor/ka i mlađi/a unutrašnji/a revizor.

- U odjeljenju za unutrašnju reviziju u toku 2016. godine su bila popunjena dva radna mjesta na način:
  - jedan zaposleni (Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju) angažovan na neodređeno vrijeme;
  - jedan zaposleni koji je duže vremena bio na bolovanju, krajem 2016. godine prešao je na drugo radno mjesto.
- Jedinica za unutrašnju reviziju Ministarstva, u toku 2016. godine, nije vršila revizije iz oblasti upravljanje i raspolaganje imovinom koju koristi Ministarstvo odbrane⁵³.

14. AKTIVNOSTI KOJE JE MINISTARSTVO ODBRANE PREDUZIMALO U CILJU UNAPREĐENJA UPRAVLJANJA IMOVINOM KOJU KORISTI

Ministar odbrane je formirao Radnu grupu⁵⁴ za izradu predloga jedinstvenog informacionog sistema Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore. Ministarstvo odbrane je 18.11.2016. godine objavilo Tendersku dokumentaciju za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluge izrade softvera za računovodstvo i ljudske resurse.

Za uspješnu implementaciju novog ISMK i HRMIS sistema u Ministarstvu odbrane i Vojski Crne Gore potrebno je realizovati aktivnosti u nekoliko segmenata:

- Izvršiti detaljnu analizu potreba sistema;
- Izraditi analizu postojećeg sistema POMAK;
- Uraditi analizu postojećih podataka koje Vojska posjeduje u okviru aplikacije pod nazivom KAIS;
- Migrirati zahtjevane podatke iz KAIS-a u novi softver;

---

⁵³ Po izjavi ovlašćenog lica

⁵⁴ Rješenje od 01.08.2013. godine

- Isporučiti softver za vođenje materijalnog knjigovodstva i upravljanje ljudskim resursima;
- Odrediti jedinstvene nazive, nomenkalturne brojeve i finansijsku vrijednost za pokretna sredstva na korišćenju u ISMK;
- Izvršiti početna testiranja i prilagođenje isporučenog softvera za vođenje materijalnog knjigovodstva i upravljanje ljudskim resursima;
- Izvršiti instalaciju softvera na pomoćnim i glavnim serverima;
- Izvršiti obuku korisnika za rad sa softverom;
- Izvršiti instalaciju softvera na postojeće servere i integraciju u postojeću računarsku mrežu MO i VCG;
- Izvršiti početno testiranje i prilagođenje isporučenog softvera u postojećoj računarskoj mreži MO i VCG;
- Organizovati upravljanje kompletnim projektom implementacije novog ISMK i HRMIS

Na navedenu tendersku dokumentaciju izjavljena je žalba zainteresovanog lica, u decembru mjesecu 2016. godine. Predmet je kod Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki, a data žalba obustavila je sve aktivnosti do donošenja odluke po istoj.

U cilju osavremenjivanja sistema POMAK, planom bilateralne saradnje predviđena je posjeta ekspertske grupe Republike Srbije, koji su autori ili trenutno vrše administriranje informacionog sistema "POMAK".

Planom integriteta koji je Ministarstvo donijelo oktobra 2014. g, kao oblast rizika od mogućnosti pojave korupcije, utvrđena je i oblast - Raspolaganje državnom imovinom. Utvrđeno je preduzimanje sledećih mjera i aktivnosti za smanjenje rizika, koje treba sprovesti do kraja 2016. godine⁵⁵:

- Ukazati Ministarstvu finansija na potrebu donošenja Uredbe o vođenju jedinstvene evidencije za stvari posebne namjene;
- Izraditi interne procedure po pitanju upravljanja, rukovanja i korišćenja državne imovine u MOiVCG;
- Izraditi internu proceduru o evidentiranju, inventarisanju i otpisu pokretne i nepokretne imovine za posebne namjene;
- Izraditi internu proceduru o planiranju i načinu prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanju vojne imovine i pružanju usluga Vojske Crne Gore trećim licima;
- Dopuniti ili izmijeniti postojeću proceduru o uslovima, načinu korišćenja i posebnoj evidenciji službenih vozila Ministarstva odbrane;
- Izrada internih procedura u oblasti logistike koje se odnose na imovinu koju koristi Vojska Crne Gore;

U dopisu Ministarstva odbrane⁵⁶, koji je dostavljen Upravi za imovinu, a u vezi Zahtjeva povodom dostavljanja podataka o imovini⁵⁷, ističe se:

"Vezano za vaš dopis broj 0201-1445 od 24.03.2016. godine, obavještavamo vas da Ministarstvo odbrane (MO) i Vojska Crne Gore (VCG) za sada nijesu u mogućnosti da dostave tražene podatke u obliku koji je potreban za jedinstvenu evidenciju državne imovine. Kao što su vas naši predstavnici

---

⁵⁵ Izvještaj br. 812-1035/16 od 22.12.2016. g

⁵⁶ dopis br. 807-1877/16-2 od 06.05.2016. g

⁵⁷ broj 0201-1445 od 24.03.2016. g

informisali tokom pohađanja obuke u vođenju jedinstvene evidencije državne imovine, MO i VCG na knjigovodstvenom zaduženju imaju izuzetno velike količine pokretne i nepokretne imovine na velikom broju lokacija širom teritorije Crne Gore.

Od pokretne imovine koja se vodi na zaduženju u MO i VCG, najveći dio u kvantitativnom smislu čine pokretne stvari (PS) koje se vode zbirno i nemaju individualne fabričke brojeve ili oznake, na osnovu kojih bismo mogli da ih pojedinačno unesemo u jedinstvenu evidenciju državne imovine, u skladu sa zahtjevima sofvera. Takođe, veliki broj PS na zaduženju čine naoružanje, municija i druga imovina čiji podaci o količini, vrsti, tipu i lokaciji su povjerljive prirode, pa smatramo da te podatke ne bi trebalo unositi u jedinstvenu evidenciju dok se ne obezbijedi adekvatan sistem zaštite podataka, koji će biti usklađen sa NATO protokolima o zaštiti tajnih podataka. I u slučaju **nepokretne imovine**, MO i VCG raspolažu jednim brojem infrastrukturnih objekata čiji podaci mogu biti povjerljive prirode i vjerovatno će morati biti uključeni sistem NATO bezbjednosnih protokola. Takođe po ranijim propisima, sva vojna imovina predstavljala je imovinu posebne namjene, koja kao takva nije podlijezala urbanističkoj razradi i vojni objekti nijesu uknjiženi u katastarskom operatu Uprave za nekretnine, pa samim tim ne mogu pojedinačno da se unesu u jedinstveni sistem državne imovine.

Dalje, MO i VCG svoje podatke o zaduženjima daleko najvećeg dijela sredstava i dalje vode u programu "POMAK", koji je zastario i, koliko nam je poznato, migracija njegove baze podataka u jedinstvenu evidenciju državne imovine bi praktično bila nemoguća.

Ukoliko bi se izvršilo prilagođavanje postojećeg softvera za jedinstvenu evidenciju državne imovine (npr. omogućiti zbirno unošenje podataka određenog tipa PS, obezbjeđenje potpune zaštite tih podataka u skladu sa NATO bezbjednosnim protokolima i dr.), bilo bi neophodno obezbijediti obuku u korišćenju tog softvera za najmanje 15 do 20 naših rukovalaca koji sada duguju sredstva, koji bi zatim mogli da postupno prenose podatke sa svojih oznaka knjigovodstva u jedinstvenu evidenciju državne imovine.

U skladu sa navedenim, smatramo da bi bilo neophodno prvo riješiti sve pomenute probleme i ograničenja, pa tek onda pristupiti postepenoj migraciji baze podataka MO i VCG u sistem jedinstvene evidencije državne imovine. U tom cilju, predlažemo da se organizuje sastanak predstavnika MO i VCG sa predstavnicima Uprave za imovinu i informatičkim ekspertima firme koja je izradila postojeći softver za jedinstvenu evidenciju državne imovine, kako bismo pronašli najbolje rješenje za buduću migraciju naših podataka u jedinstvenu državnu evidenciju i napravili odgovarajući plan daljih aktivnosti po ovom pitanju".